The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
EDITOR IN CHIEF: INGRIDA VIKSNA
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — EM 8-0792
Editor in U.S.A. — A. ZVERINS
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL
POST OFFICE DEPARTAMENT, OTTAWA

CANADIAN CITIZENSHIP BRANCH
NOV 3 1953
DEPT. OF CITIZENSHIP AND IMMIGRATION

LATVIJA AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telefons — EM 8-0792
ASV redakcija — A. ZVĒRIŅŠ,
102—15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A.
Tel.: Virgina 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $150: par 3 mēn. $4.50:
par 6 mēn. $8.50: par 1 gadu $16.00
SLUDINAJUMU MAKSA:
slud. daļā $1.40: tekstā $2.80 par 1 collas telpu 1 slejā

86./211. n-rs TREŠDIEN, 1953. G. 4. NOVEMBRĪ

„SADEDZINĀTS" SENĀTORS MEKARTIJS

TORONTO UNIVERSITĀTES STUDENTI-TES DEMONSTRĀCIJAS GĀJIENĀ PRET MEKARTIJU

Slavenais angļu kara vēsturnieks Lidel-Harts cilvēkus iedala 4 grupās. Pirmajā ietilpst gudrie un aktīvie. Tā ir visaugstākā klase. Otrā vietā nāk gudrie un slinkie. Tie ir nekaitīgi, tāpat kā trešās grupas slinkie un dumjie. Visjaunākā no visām ir pēdējā grupa, kas sastāv no aktīviem un muļķiem. Slinks muļķis ir nekaitīgs, kamēr aktīvais muļķis sabiedrībai ir jāiznicina, jo cītādi iznīcināta var tikt pati sabiedrība.

Šoreiz ar nožēlu jāsaka, ka šai aktīvo muļķu grupai pieskaitāmi arī kādi 200 Toronto universitātes studenti, kas sestdienas naktī maršēja pa Toronto ielām. Gājiena dalībnieki, Ku-klu-klanu karikēdami, bija tērpušies baltos palagos, rokās nesot degošas sveces. Gājiena iemesls — demonstrācijas pret amerikāņu senātoru Makartiju, kas izpaudās kliedzienos „Nost ar Džo" un „Dedziniet Makartiju". Lupatām piebāztu Makartija atveidu patiesi arī sadedzināja universitātes laukumā, kamēr Kanadas „demokratijas pārstāvji" paskaidroja, ka Makartijs esot amerikāņu politikas simbols, kas esot iznīcinājis Ziemeļamerikas demokratijas vitalitāti.

Studenti protestēja pret Makartija „terrora taktiku", kas ASV tiekot lietotas, lai cīnītos pret komūnismu.

Kāds no runātājiem paskaidroja, ka ja Kanada laikā nepamodīšoties, tad arī tā tiktu piesātināta ar bailēm no komūnisma, kas esot vēl jaunākas nekā pats komūnisms.

Protesta telegrammas nosūtītas ne tikai kā pašam Makartijam, bet arī prezidentam Eizenhaueram un ASV sūtniecībai Otavā.

Kanadai aug nākotne, kas, pagātni nepazīdama un tagadni nesaprazdama, elpo smacīgo maldu tvanu.

KERSTENA KOMITEJAS DARBA PLĀNS

Tautas Vietnieku nama Baltijas komiteja (Kerstena izmeklēšanas komiteja) uzsāks liecinieku noklausināšanu 9. novembrī Vašingtonā. 16. novembrī komiteja ieradīsies Ņujorkā, kur turpinās liecību pieņemšanu, bet 28. novembrī komiteja ieradīsies Čikāgā.

Komitejas izmeklēšanas darbs iedalīts trijos posmos. Pirmais posms aptver laiku no komūnistu iebrukuma dienas Baltijas valstīs (1940.. g. 17. jūnija) līdz 1940. g. 21. jūnijam. Otrs posms aptver laiku pirms krievu iebrukuma, bet trešais posms — laiku, sākot ar 1940. g. 21. jūniju līdz tagadnei.

VIDĒJOS AUSTRUMUS MIERINOT

No Damaskas ziņo, ka pie Sīrijas prezidenta vizītē ieradies Sav. Valstu prezidenta personīgais pārstāvis Džonstons, kas, beidzis savu ceļojumu pa Vidējiem Austrumiem, visā drīzumā paredzējis doties uz Vašingtonu, lai prezidentam sniegtu savus ziņojumus un novērojumus.

Sarunās ar Sīrijas prezidentu Džonstons centās panākt Sīrijas un Izraēlas kompromisu Jordanas ūdeņu jautājumā. Džonstons lika priekšā Sīrijas prezidentam pārdomāt Sīrijas un Izraēlas apūdeņošanas un spēkstacijas būves kopīgas iespējas, garantējot amerikāņu kapitālu. Bet cik var saprast, tad Sīrijas prezidents nav bijis pārāk sajūsmināts par šādu amerikāņu priekšlikumu. Sarunas vēl turpināsies.

Amerikāņi „saviem" komūnistiem ļauj pasalt un pabadoties

No Panmundžomas ziņo, ka amerikāņu „pārliecināšanas" komisija nemaz nedomā steigties ar Korejas neitrālās joslas gūstekņu nometnē esošo 22 amerikāņu, 1 angļa un 332 dievindkorejiešu iztervēšanu.

Labi informētas aprindas ziņo, ka amerikāņi ļaus mājās nebraucējiem vispirms labi apdomāties, pasalt plānajās gūstekņu nometnes teltīs un pabadoties.

Ziemassvētku priekšvakars ir pēdējā intervēšanas diena, un ir ļoti iespējams, ka amerikāņi savu pārliecināšanu atliks taisni tik ilgi, lai tad svētku noskaņā atmiekšķētu nebraucēju prātus.

ADENAUERS UZVAR HAMBURGAS VĒLĒŠANĀS

Komūnisti palielina gaisa spēkus Korejā

No Tokio ziņo, ka pirms došanās uz Sav. Valstīm, Dienvidkorejas gaisa spēku virspavēlnieks preses pārstāvjiem atklājis, ka komūnistiem, apejot pamiera komisijas pārstāvjus, esot izdevies palielināt savus gaisa spēkus Ziemeļkorejā par vismaz 400 lidmašīnām.

Tai pašā laikā komūnisti jau esot paspējuši salabot kādus 30 kara laikā sagrautus lidlaukus, kur novietotas jaunpienākušās lidmašīnas.

Dienvidkorejas apsūdzība nozīmē, ka komūnisti pārkāpuši pamiera noteikumus, kas aizliedz kā vienai tā arī otrai karojošai pusei pamiera laikā palielināt savus bruņotos spēkus. Lidlauku labošana ir atļauta, bet jaunu lidmašīnu pievešana ne. Lielākā daļa no jaunajām lidmašīnām esot krievu būvētie MIG-15. Bez lidmašīnām, kas tagad pārvestas no Mandžūrijas, pēdējā komūnistiem vēl rezervē esot vismaz 2000 lidmašīnu, no kurām divas trešdaļas arī MIG-15 iznīcinātāji.

Sarunas par pamiera sarunām bez panākumiem

No Panmundžomas ziņo, ka komūnisti noraidījuši Sav. Valstu pārstāvja Artura Dina priekšlikumu vispirms vienoties par Korejas politiskās konferences vietu un laiku, un tikai tad sākt strīdēties par nācijām, kam būtu tiesības šai konferencē piedalīties. Dins savu priekšlikumu iesniedza asā tonī, un tikpat asa un noteikta bija arī parastā komūnistu atbilde — nē. Ziemeļkorejas pārstāvis paskaidroja, ka komūnistiem Dina priekšlikums ir absolūti nepieņemams.

DRĪZUMĀ IZŠĶIRS TRIESTAS LIKTENI

No Vašingtonas ziņo, ka Dienvidslavija, piekritīs piecu nāciju konferencei Triestas jautājumā pārrunāšanai. Konferencē piedalīsies Anglija, Sav. Valstis, Francija, Italija un Dienvidslavija.

Angli un amerikāņi 4 dienu ilgās savstarpējās sarunās vienojušies, ka pagaidām vēl neizvāks savas karaspēka daļas no Triestas A joslas. Tomēr sabiedroto plāns par A joslas nodošanu Italijas pārziņā nav atmests, un klusībā tiek pārlikta iespēja ko darīt gadījumā, ja Tito tomēr izšķirtos par kara sākšanu ar Italiju.

Vācija gatava bruņošanās atsākšanai

Adenauera uzvara Hamburgas apgabala vēlēšanās dod viņa valdībai konstitūcijas mainīšanas tiesības. Pārvarēts pēdējais šķēršlis ceļā uz bruņošanos.

No Hamburgas ziņo, ka Adenauera koalicijas valdība guvusi uzvaru Hamburgas vēlēšanās, tā pārvarot pēdējo Rietumvācijas šķēršli uz bruņošanos.

Kopš 1946. gada Hamburga bija viens no spēcīgākiem sociālistu cietokšņiem un arī tagad Adenaueram izdevās uzvarēt tikai ar loti niecīgu pārākumu, iegūstot 62 vietas, tikai 4 vairāk kā sociālistiem.

Līdz ar koalicijas uzvaru Hamburgā, Adenauers būs ieguvis divas trešdaļas pārākumu Bonnas augšnamā, kas viņam dos iespēju grozīt pastāvošos likumus.

AMERIKĀŅI APVAINO KOMŪNISTUS KARA NOZIEGUMOS

KOMŪNISTU BRIESMU DARBUS KOREJĀ PĀRRUNĀS AN

Apv. Nācijas ziņo no Ņujorkas, ka amerikāņi paredzējuši pilnsapulces darba kārtībā likt priekšā jautājumu par komūnistu briesmu darbiem, kas pāstrādāti ar Apvienoto Nāciju gūstekņiem Korejā. Amerikāņu armijas rīcībā pašreiz atrodas pietiekami daudz visdažādāko dokumentu, filmu un fotografiju, kas nešaubīgi pierāda komūnistu brutālo un barbarisko izrīcību ar sabiedroto gūstekņiem, no kuriem 29.815 krituši komūnistu kara noziedznieku rokās.

Šie drausmīgie skaitļi sacēluši ārkārtīgu sašutumu tautā, un senātā jau pacēlušās balsis, pieprasot nekavējošu priekšdarbu uzsākšanu kara noziegumos vainīgo komūnistu tiesāšanai.

Turpinoties no gūsta pārnākušo amerikāņu karavīru izklausināšanai, atklājas arvienu jauni fakti, kas amerikāņu acīs gremdē komūnistus arvienu dziļāk un dziļāk. Krietns pulciņš amerikāņu zem zvēresta liecinājuši, ka Ziemeļkorejas gūstekņu nometnes bieži vien apmeklējuši augsti krievu virsnieki, nemaz nemēģinādami slēpt savu tautību. Tie paši amerikāņi stāsta par drausīgajiem apstākļiem komūnistu gūstekņu nometnēs. Tur cilvēki tiktāl garīgi un fiziski spīdzināti, badināti, saldēti un pārstrādināti, ka komūnisti cerējuši no viņiem izspiest nepatiesu atzīšanos dažādos amerikāņu kara noziegumos, kā piemēram baktēriju kara vešanā. Pēc pamiera parakstīšanas komūnisti ne tikai kā neesot pārtraukši savu upuru mocīšanu, bet vienmēr vēl skatījušies pēc jauniem. Pēc šo amerikāņu uzskatiem krievi savu tautību neesot slēpuši, tikai tādēļ, ka bijuši pārliecināti, ka neviens no šiem kara gūstekņiem mājās vairs neredzēs.

Gūstekņi uzbrūk intervētājiem

KOMŪNISTU NEVEIKSMES TURPINĀS

No Panmudžomas ziņo, ka komūnisti līdz šim intervējuši 459 ziemeļkorejiešu kara gūstekņus un tikai 21 no tiem izteicis vēlēšanos atgriezties mājās pie komūnistiem. Pēc indiešu sargu un sabiedroto preses pārstāvju informācijas spriežot, komūnisti bijuši loti pārsteigti par zemo mājās braucēju procentu. Atklāti sakot pārsteigti bijuši arī sabiedrotie, kas esot sagaidījuši, ka vismaz 10% no visiem ziemeļkorejiešiem būs gatavi atgriezties Ziemeļkorejā.

Korejas neitrālās joslas gūstekņu nometnes 7.800 ziemeļkorejiešu iemītnieki beidzot devuši savu piekrišanu, uzklausīt komūnistu pārliecināšanas komisijas, izmantojot šo izdevību, lai apmētātu komūnistus ar krēsliem.

No Panmundžomas ziņo, ka ziemeļkorejieši beidzot devuši solījumu apmeklēt komūnistu intervijas, kurās viņus mēģinās pārliecināt atgriezties mājās.

Pirmajā intervijas dienā komūnisti satikās ar apmēram 250 ziemeļkorejiešiem, no kuriem tikai 8 bija par atgriešanos.

Pēc indiešu sargu un preses pārstāvju izteicieniem ziemeļkorejiešu intervēšana esot izvērtusies par vienu no lielākajām komūnistu nepatikšanām. Līdz interviju teltīm gūstekņu gājuši mierīgi un bez pretošanās, bet tiklīdz tikuši komūnistu intervētāju priekšā, tā sākuši kliegt, splaudīties, spārdīties un lamāt komūnistus visizsmalcinātākos vārdos. Vairākos gadījumos indiešu sargi dabūjuši iejaukties, lai saturētu saniknotos ziemeļkorejiešus, kas bijuši gatavi kailām rokām grābt komūnistus pie rīkles. No visas pretkomūnistiski noskaņotās ziemeļkorejiešu grupas tikai vienam laimējies ar krēslu iezvelt 3 komūnistu „pārliecinātājiem". Pēc šāda pārkāpuma neitrālā komisija pavēlējusi gūstekņiem telti atstāt.

Līdz ar nelielo mājās braucēju skaitu pacēlusies atkal jauna problēma. Vai komūnisti būs ar mieru intervijas turpināt līdzšinējā gaitā vai arī tās tiks uz laiku pārtrauktas, lai dotu komūnistiem iespēju izgudrot jaunus intervēšanas noteikumus, kas būtu sekmīgāki gūstekņu ieviļināšanai viņu tīklos.

Kā klasisku piemēru par mājās nebraucēju izturēšanos min kādu jaunu ziemeļkorejieti, kura uzvešanās intervijas laikā bijusi priekšzīmīga. Jauneklis intervētāju teltī ienācis bez pretošanās, ar mājienu palūdzis krēslu, nosēdies intervētāju priekšā un ar vislielāko nopietnību sācis klausīties komūnistu stāstos. Dzirdot komūnistus runājam par Ziemeļkoreju, viņa vecākiem, kas viņu tur gaidot, pa sārto mēnesi pie brīvās Korejas debesīm un par laimi un bagātību, kas jaunekli gaidot mājās, pēdējā acis bijušas tādas ilgu sirsnības pilnas, ka komūnistu komisijai vairs neesot bijušas ne mazākās šaubas, ka jauneklis izšķīries atgriezties. Komūnisti ataicinājuši ārzemju preses pārstāvjus un fotografus, lai parādītu savu pārliecināšanas spēju lieliskos rezultātus. Viss būtu bijis labākā kārtībā, tikai ziemeļkorejiešu jauneklis visu laiku kautri klusējis. Tā nu komūnisti nolēmuši, ka vēl laikam nav diezgan runāts. Viņi sākuši pārliecināšanu turpināt, stāstot jauneklim par jaunām un skaistām celtnēm un skolām Ziemeļkorejā, par pārtikas pārpilnību. Bet jauneklis tikai klusējis. Komūnisti daudzo ārzemju preses pārstāvju priekšā sākuši justies neomulīgi un viens no pārliecinātājiem jau diezgan asā balsī gūsteknim vaicājis, kādēļ viņš neko nesakot, ja esot izšķīries par braukšanu mājās.

„Jūs tikai tērējiet savu laiku. Es mājās nebraukšu," atteicis beidzot jauneklis, tā pavēstot kādas intervijas beigas. Komūnistu dailrunība un jaunekļa klusēšana bija ilgusi turpat vai divas stundas.

DĀRGS PRIEKS

No Kolombo ziņo, ka divi Ceilonas parlamenta opozicijas pārstāvji paredzējuši izbraukt uz Londonu, lai lūgtu Anglijas karalieni Elizabeti II nebraukt uz Ceilonu.

Parlamenta pārstāvji sev līdzi vedīs peticiju ar 700.000 parakstiem. Ceilonieši žēlojas, ka pašreizējo materiālo grūtību dēļ nevarot jauties izšķiest naudu karalienes uzņemšanai.

Karaliene Elizabete paredzējusi apmeklēt Ceilonu nākošā gada oktobrī.

AUSTRIJA PRASA NEATKARĪBU

No Vīnes ziņo, ka Austrijas kanclers, uzrunājot Parlamentu, aizrādījis, ka tauta un tāpat arī valdība esot sašutusi par ilgo Austrijas okupāciju, un ka sabiedrotie šai jautājumā esot vainojami tikpat daudz kā krievi.

Austrijai tagad pietiek. Austrieši grib dzīvot brīvā un neatkarīgā valstī, kā brīvi un neatkarīgi cilvēki. Atzīmējot šo austriešu apņemšanos, visā valstī notika 5 minūšu ilgs darba pārtraukums. Strādnieki pārtrauca darbus fabrikās, ielās apstājās visa satiksme, tā dodot okupantiem iespēju iepazīties ar streika ģenerālmēģinājumu visā valsts mērogā, kas varētu būt sekas Austrijas prasību neievērošanai.

CIŅAS APVIENOTĀS NĀCIJĀS

No Ņujorkas ziņo, ka amerikāņu pieprasījums komūnistu šausmu darbus Korejā pārrunāt oficiālā pilnsapulces sēdē, sacēlis lielu sašutumu komūnistu blokā. Padomju Savienības vārdā Jēkabs Maļiks, uzbrūkot Sav. Valstīm, sacīja, ka amerikāņi par tā sauktajiem komūnistu briesmu darbiem gribot runāt tikai tādēļ, lai nelautu mazināties saspīlējumam pasaulē un lai turpinātu vispasaules ieroču ražošanas un bruņošanās sacensību.

Apvienotās Nācijās tomēr valda pārliecība, ka amerikāņu solis par komūnistu šausmu darbiem Korejā ir zināmā mērā pašu komūnistu izprovocēts.

Jau pagājušā gadā komūnisti apvainoja amerikāņus bakterioloģiskā kara vešanā Korejā. Šis jautājums tika pārrunāts Apvienotās Nācijās, kas ievēlēja pieču valstu komisiju, kuras uzdevums bija pārbaudīt visus komūnistu apvienojumus un salīdzināt pierādījumus. Bet komūnisti atteicās ar šo komisiju sadarboties, tā radot pārstāvjos pārliecību, ka visi komūnistu apvainojumi ir nepamatoti. Bet tā kā komūnistus tas nebūt neapmierināja un viņi turpināja gūstekņu mocīšanu, lai panāktu atzīšanos bakterioloģiskā kara vešanā, tad amerikāņi izšķīrās par pretlīdzekli komūnistu nepatiesajiem apvainojumiem, atklājot viņu briesmu darbus Korejā. Šis pretlīdzeklis ir tik patiess un efektīgs, ka tas jau visā nekomūnistiskajā pasaulē paspējis radīt īstu sašutuma vētru.

Apvienoto Nāciju komisiju sadarboties, tā radot pārstāvjos pārliecību, ka visi komūnistu apvainojumi ir nepamatoti. Bet tā kā komūnistus tas nebūt neapmierināja un viņi turpināja gūstekņu mocīšanu, lai panāktu atzīšanos bakterioloģiskā kara vešanā, tad amerikāņi izšķīrās par pretlīdzekli komūnistu nepatiesajiem apvainojumiem, atklājot viņu briesmu darbus Korejā. Šis pretlīdzeklis ir tik patiess un efektīgs, ka tas jau visā nekomūnistiskajā pasaulē paspējis radīt īstu sašutuma vētru.

JAPĀNĀ DARBOJAS PAD. SAVIENĪBAS SPIEGU TĪKLS

SPECIĻZIŅOJUMS „LA" NO JAPĀNAS

Japāņu ziņu aģentūra Kiodo vēsta, ka Japānā darbojas Pad. Savienības vadīts spiegu tīkls, kurā operējot kādreizējie japāņu kara gūstekņi, neatkarīgi no Japānas komūnistu partijas un neatzītās Krievijas misijas Tokijā. Pratinot repatriētos japāņus, Japānas drošības iestādes atklājušas, ka daudzi tās pilsoņi apmācīti par spiegiem Pad. Savienībā. Labi apmācīti un organizēti, kara gūstekņi un civilisti lielos apmēros slepeni izcelti Japānā, lai spiegotu Padomijas labā.

Šīs spiegu grupas organizējušas Padomju Savienības slepenā dienesta organizācijas MGB un MVD — kuras darbojas neatkarīgi no Japānas komūnistu spiegu tīkla.

Krievi izvēlējušies spiegu kandidātus no šādam trim gūstekņu katēgorijām:

1. No militārā slepenā dienesta locekļiem, militāros policistus un krievu valodas pratējus, aviācijas sakarniekus, un Mandžūrijas, Dienvidsachalīnas un Kurīļu stābu locekļus.

2. No policistiem, Maudžūrijas dzelzceļa un citu uzņēmumu pētniecības darbiniekiem Mandžūrijā.

3. No žurnālistiem, skolotājiem un citiem izglītotiem japāņiem, kas bijuši dedzīgi komūnisti Mandžūrijā.

Lai pārvērstu šos japāņus par saviem spiegiem, krievi bieži pielietojuši spīdzināšanu.

Spiegu kandidāti vispirms nofotografēti no priekšas un sāniem, tad piespiesti parakstīt zvērestu, ka viņi uzticīgi veiks visus MGB vai MVD rīkojumus un pavēles, un ka pēc atgriešanās Japānā viņi savu darbību slēps pat no saviem vecākiem un pārējiem ģimenes locekļiem.

Nākošajiem spiegiem vajadzējis arī apsolīties, ka, ja viņi pārkāptu pavēles, viņi padotos Pad. Savienības likumos paredzētam sodam.

Spiegi saņēmuši rīkojumus:

1. Nekad uz savu roku neuzņemt kontaktu ar Pad. Savienības misiju Japānā. 2. Nogaidīt uz krievu kontaktu caur japāņa vai cita ārzemju pilsoņa starpniecību. 3. Nekļūt par Japānas komūnistu partijas biedriem.

Atgriežoties Japānā, spiegi izturoties par reakcionāriem, lai uz sevi nevērstu amerikāņu autoritāšu uzmanību Japānā.

Zvejnieki atgriežas no gūsta Ķīnā

Nesen no sarkanās Ķīnas gūsta atgriezās 195 japāņu zvejnieki. Šī ir veinpadsmitā grupa, kas līdz šim atļaista no komūnistu gūsta. Zvejnieki bija aizturēti Šanghajā no 6 — 12 mēnešiem.

Viņi visi valkāja komūnistu tā sauktās Ļeņina cepures un tumši zilus formas tērpus. Pirms zvejnieki izkāpa no piecām laivām, tos apciemoja muitas ierēdņi. Zvejnieki tūdaļ sacēla traci, tā kā ierēdņiem vajadzēja atlikt izklaušināšanu uz vēlāku laiku. Zvejnieki muitas ierēdņiem sarīkoja „tautas" tiesu un dziedāja komūnistu dziesmas. Viss tas skaidri rāda šarkanās Ķīnas „miermīlīgos" nolūkus pret Japānu.

Japāņi izšķiras par palikšanu Ķīnā

No Tokio ziņo, ka 4000 japāņu, kas kopš 1945. gada atradušies Ķīnā, izšķīrušies par palikšanu pie komūnistiem un atteikušies atgriezties Japānā. Ķīnas Sarkanā Krusta prezidents paskaidrojis, ka līdz ar septītā kuģa aizbraukšanu, izbeigušās japāņu masveida repatriācija no Ķīnas. Šī gada sākumā ķīnieši paziņoja Japānas valdībai, ka Jaus atgriezties apmēram 30.000 japāņiem. Līdz šim mājas sasniegušī tikai 26.000, kā tagad izrādās, tad atlikušie 4000 izšķīrušies par palikšanu.

Sekojot paziņojumam par japāņu izšķiršanos palikt pie komūnistiem, Ķīnā Pekingas radio nolasīja kādu citu paziņojumu, pastāstot, ka komūnistu Ķīna būtu gatava parakstīt neuzbrukšanas un savstarpējās palīdzības līgumus ar Japānu. Pēdējai tikai tādā gadījumā būtu jāpārtrauc visas attiecības ar Čangkaišeka nacionālistu valdību Formozā un jāanullē japāņu nolīgtais savstarpējais aizsardzības līgums ar amerikāņiem.

Japāna pati aizsargās savu zemi

Japānas aizsardzības bruņoto spēku virspavēlnieks Tokutaro Kimura nupat atklāja piecpadsmitu aizsardzības plānu, prasot 270.000 vīru armiju, kara floti un gaisa spēkus. Pēc šīs programmas nobeigšanas Japānas armija pati būtu spējīga aizsargāt savu zemi pat tad, ja ASV armija pilnīgi atstātu Japānu.

Nacionālās drošības vadības aizsardzības ekspansijas plāns paredz 180.000 līdz 210.000 vīru armiju. Pēc Kimura domām nepieciešams paredzēt jaunu flotes un gaisa spēku palielināšanas plānu. Tā kā brīvprātīgo skaits ierobežots, Kimura nolēmis gaisa, automatīvo un sakaru personāla dienesta laiku pagarināt no pašreizējiem divi uz trim gadiem. Pēc pašreizējās rekrūtēšanas sistēmas esot grūti savervēt pat 200.000 vīru.

Nākošajā gadā valdība nodomājusi palielināt drošības spēkus par tik, cik budžeta un rekrutēšanas kapacitāte to pieļaus.

Šo jauno bruņošanās plānu Kimura atklāja 19. oktobrī Aomori ostas pilsētā, kur viņš piedalījās jauna „kara flotes" (Krastu aizsardzības spēku) stāba radīšanā Omiņatā un triju dienu jūras manevru inspicēšanā, kas arī sākās 19. oktobrī.

Kimura minēja, ka paredzēta arī gaisa spēku stāba radīšana. Īpašs stābs koordinētu šo triju aizsardzības spēku (armijas, flotes un gaisa spēku) darbību, lai izvairītos no nesaskaņām.

Attiecībā par Japānas - Korejas kutelīgajām attieksmēm, Kimura izteicās, ka paredzēts sūtīt jaunās kara flotes kuģus Japānas jūrā, lai pasargātu japāņu zvejas laivas, ja Dienvidkoreja turpinātu savas „nelegālās akcijas" sakarā ar „Rī liniju" un Takoišmas salu.

Japānas flotes manevros piedalījās 18 kuģi no divām Krastu Drošības Spēku flotēm. Kara spēlēs piedalījās deviņi kuģi no pirmās flotes un seši kuģi no otrās flotes, kā arī trīs mīnu slaucītāji.

Tokijā, oktobra beigās.

Aioms

VALSTS SVĒTKU SARĪKOJUMS
SESTDIEN, 14. NOVEMBRĪ, PL. 20.00
Central Technical School telpās, 275 Lippincott ielā, Toronto

LATVIJA

Ienaidnieki grib mūs iznīcināt.
Draugi grib mūs asimilēt.
Bet mēs gribam palikt latvieši.

Archibīskaps T. GRĪNBERGS

PAKALPĪBA NEKALPO

Ir ļoti nomierinoši, ja blakus mūsu trimdas dzīves norisēm varam pavērot līdzīgas parādības arī citur, pēc tam tās salīdzinot. Tik daudz esam piekrītoši mājuši ar galvu katrai nopūtai par visu to slikto, kas notiek mūsu vidū, ka prāts sāk ilgoties pēc ceļa zīmes, kas nopūtas vietā rādītu, ko darīt, lai cauriem apaviem atrastu kurpnieku jeb slimais tiktu pie ārsta.

Nule divi gadījumi Kanadā dod šādu cerību. Abi attiecas uz avīžniecību, un abi ir ļoti līdzīgi. Tikai viens noticis ar kanadiešu, otrs ar latviešu preses izdevumu.

Pēdējo šīs avīzes lasītāji būs jau atminējuši. No LA 24. okt. numura slejām mēs uzzinājām, ka neviens cits, kā pats augstākais DV organizācijas vadītājs ar oficiālu rakstu pārmet šim laikrakstam, ka tas ar „tendenciozi em rakstiem nepamatoti uzbrūk DV organizācijas vadītājām personām."

Cik delikāta un gandrīz bezcerīga šķiet avīzes situācija pirmajā brīdī: Pašu izdevēju augstākais globālais orgāns pieprasa norēķinus, kas un kāpēc, tā un ne citādi, ir rakstīts par šī orgāna vadītājām amatpersonām, kuŗas pie tam ir skartas ne kā DV, bet gan kā LCK pārstāvji.

Izmēru ziņā otrs gadījums tomēr ir grandiozāks. Tajā Kanadas populārākajam žurnālam Meklīnam (Maclean's) pārmet, ka tas ir apvainojis pašu Kanādas armiju. Pārmetējs turklāt ir ar augstāko dienesta pakāpi, kāda britu impērijā vispār paredzēta — ģenerālfeldmaršals Montgomērijs! Arī min. žurnāls, tāpat kā šis laikraksts, saņem kādu rakstu no Vācijas. Šajā rakstā arī ir kritizēta kāda svarīga un kanadiešiem tuva lieta — viņa 27. brigāde Hanoverā, un proti, ka tajā, salīdzinot ar citu valstu vienībām, ir augsts venērisko slimību procents, ka tai zems intelliģences līmenis, daudz analfabetu un nozieguma. Bet ģenerālfeldmaršals, Otavā viesodamies, teicis: „Neviens kanadietis nedrīkstētu publicēt šāda veida lietas par kanadiešiem," un Kanadas ģenerālstāba priekšnieks, ģen. Simonds, kā to lasām „Meklīna" atbildes rakstā 15. oktobrī, piebalsojis: „Tas ir uzbrukums armijai, un es to ļoti nožēloju."

Ko nu? Vai nabaga redaktoram nebūt jāiet cietumā, vai vismaz jāzaudē darbs?

Demokratiskā brīvības zemē Kanadā, kur preses neatkarība ir viens no šīs brīvības balstiem, tomēr notiek sekojošais: starp abiem strīdiniekiem paceļas kāds trešais. Tas nav vairs ne maršals, ne redaktors, bet visu aizstāvēts un cienīts princips: — vai amata augstums, ja tā ir atsevišķa persona, jeb vai svarīgums, ja tas ir valsts iestādījums, kādu pasargā no nevēlamas kritikas? Vairāki dienas laikraksti tūlīt jau reaģēja uz maršala vārdiem un atbildēja pavisam nejerasti šim tik ļoti Kanadā cienītam Otrā Pasaules kara varonim, ka sabiedrībai ir tiesības visu zināt, un, jo svarīgāks ir jautājums, jo lielāka šī tiesība.

„Vainīgais" žurnāls pats ievadrakstā beidzot saka: „Ģenerāļi nedrīkstētu apstāties pie sava apgalvojuma, ka mūsu raksts ir nepatiess, bet tiem būtu jāsaka, k a s tajā ir nepatiess. Un ja viņi saka, ka šādus rakstus vispār nevar publicēt, tad mums liekas, ka abi džentlmeņi runā caur savām priekšnieciības cepurēm. Nav nekāda iemesla, kādēļ karavīrs — vienalga, jaunkareivis vai feldmaršals — drīkstētu būt drošs no publikas kritikas. Ģenerālstāba priekšnieks, turpretim, pakalpotu 27. brigādei daudz labāk, ja viņš kritiķiem neuzbruktu, bet tiem atbildētu."

Kā skaidri redzams — personas šinī strīdū necieš. Tas labi apliecina brīvas demokratijas spēku ne šinī reizē vien. Cīņa notiek par principu, un tas arī paliek uzvarētājs: neatkarīgās preses princips, kas tieši tādēļ, ka grib savai tautai kalpot, nedrīkst būt pakalpīga tiem, kas it kā stāvētu augstāk vai tuvāk. Ar to jautājums jau ieiet blakus plāksnē: ka brīvas demokratijās priekšgalā noturas tikai tie, kas pārvar savas priekšnieciības tieksmes, bet tā vietā parāda visu atzītu un cienītu vaditāja talantu.

Latviešu presei trimdā jābūt brīvai un neatkarīgai tādā nozīmē, ka tā izcilu vērību piešķir tieši mūsu redzamākiem iestādījumiem. Šī vērība nenozīmē pakalpību. Tā nozīmē mest gaišu gaismu uz visu, kas notiek pie mums. Un jo augstāk kāds ir, jo svarīgāks kāds mūsu pasākums, jo vairāk to šī gaisma ķer. Mūsu presei ir jākalpo, kā nevienai citai presei brīvajā pasaulē. Tai jākalpo ar atklātību un drošmi, tai jāstiprina mūsu iestādījumi un vadītājas personas. Bet to nekad nevar panākt tikai ar jubilejas rakstiem vien un ar mūžīgo galvas klanīšanu, kas ietin rāmā klusuma vilnī „mūsējos", bet iesviež skaudrā caurvēja „viņējos". Cik ar tas profesionāli būtu grūti sasniedzams, tam jāpaliek par vadošo motīvu: vispusību un atklātību visos gadījumos. Vienīgi tāda prese varēs paturēt savu lasītāju uzticību un iemantot objektīvas kalpotājas vārdu. V. K.

RAIBĀ KANADA

TRĪS TORONTIEŠI LAIMĒ 33.000 DOLARU

Nupat notikušajās zirgu skriešanās sacīkstēs 3 torontieši laimējuši kopā tā saucamā īru svīpstekā 330.000 dolaru. Vinnestu atnesis sera Gordona Richarda Jupiters. Sacīkšu gaitai, laikraksta The Telegram speciāli aranžētā pārraidījumā Royal Yorka hotelī, starp daudzajiem „cerētājiem" laimētājiem sekoja metinātājs Valters Barlejs. Viņa kontā bija tikai $1.72, bet tagad viņš ir viens no „bagātajiem" Toronto. Otrs torontietis, kurš arī laimējis $137.500, ir kāds ierēdnis. Trešais laimīgais ir no Vindzoras. Bez tam vēl laimējuši vairāki citi Ontario provinces iedzīvotāji — 28.000 un mazāk.

Izmaksas ir augstākās pēdējos 20 gados, un tik daudz laimestu nekad vēl nebija kritis Ontario iedzīvotājiem.

Valters Barlijs pircis skriešanās sacīkšu biletes nepārtraukti 20 gadu, tā kā viņš laimestu godīgi „nopelnījis." Viņš plāno vispirms pavadīt skaistu un iespējami garu atvaļinājumu Floridā.

ATBALSTS INDIĀŅU STUDENTIEM

Otava paredzējusi 300.000 dolaru indiāņu studentu pabalstiem. Lēmums pieņemts pēc 3 dienu sēdes, kuŗā piedalījās valdības indiāņu nodaļas ierēdņi un 19 indiāņu pārstāvji. Pēdējie reprezentēja 156.000 Kanaā dzīvojošos indiāņus.

Indiāņu daļas vadītājs Harris paskaidroja, ka indiāņi pabalstu saņemšanu esot tiešām attaisnojuši. Daži izmācījušies par ārstiem un ieguvuši pat atzinības medaļas. Daudzi pēc studiju pabeigšanas atgriežas pie savējiem, bet tas neesot priekšnoteikums pabalstu saņemšanai. Pašlaik atbalstu saņem 18 universitātes studenti, 40 komerczinātņu studenti, 7 skolotāji u. c.

„LABIE CEĻI"

Cik ļoti var paļaisties uz Kanadas „labajiem ceļiem," piedzīvojis L. Huttons, kuŗa smago mašīnu vilka kāda cita mašīna pāri tiltam pie Pinkertonas. Pret vidu tiktš pēkšņi sabrucis, un Huttons ar savu mašīnu nokritis lejā, palikdams uz sabrukušā tilta posma pāris pēdu virs ūdens. Pārbaudot apstākļus izrādījies, ka Huttona mašīna bijusi bez kravas, un tilts acīmredzot sabrucis aiz „vecuma nespēka." Vjsvairāk nepatikšanas šis notikums sagādā pilsētiņas iedzīvotājiem, jo lielākā daļa dzīvo upes vienā pusē, kamēr veikali ir otrā. Arī pasts tagad jāved pa 5 jūdžu apkārtceļu.

Kanadā trūkst 500 tūkst. dzīvokļu

LSDA biedru sapulces atzinumi

Ceturtdien, 29. oktobrī, Latvijas Saimniecisko Darbinieku Apvienība bija sasaukusi biedru sapulci, kuŗā valdes ziņojumu sniedza sekretārs H. Ozols. Bija arī priekšlasījums un pārrunas. Sanāksmē piedalījās 17 biedru un tā ritēja tik interesanti, ka beidzās tikai vēlā nakts stundā.

Sanāksmi vadīja valdes priekšsēdis P. Rasiņš. H. Ozols ziņoja par Apvienības organizēšanās norisi un turpmāko darbību. Bij. Būvniecības Darbinieku Apvienībā ar saviem 23 biedriem jaunajā Apvienībā iekļāvusies kā patstāvīga nozare. Lai paceltu biedru interesi un papildinātu biedru tehniskās zināšanas dažādos jautājumos, valde nolēmusi katru mēnesi rīkot priekšlasījumus, kuŗos pārrunās arī saimniecisko darba lauku skarošos likumus un noteikumus. Paredzētā arī sadarbība ar TLB Inženieŗu kopu. Laiku pa laikam arī plašākai sabiedrībai sniegs priekšlasījumus.

Priekšlasījumu par jaunākām atziņām ģimenes mājiņu konstrukcijā, ko nesen iztirzāja savā biedru sanāksmē Toronto Metropolitan Builders Ass., sniedza H. Ozols. Pēdējā laikā ASV būvfirmas ir sākušas būvēt lielos vairumos koka mājas bez pagrabiem. Materiāli tiek sagatavoti lielos vairumos pēc zināma šablona, kāpēc materiālu cena ir daudz zemāka. Šādas mājas celšanai patērē tikai 950 darba stundu, kamēr ceļot ar vecajiem darba paņēmieniem patērēto darba stundu skaits ir 1800.

Referāts izraisīja daudz jautājumu un intersantu domu izmaiņu.

Tālāk H. Ozols ziņoja, ka Builders Ass. ir uzsākusi ciņu pret jauniem būvnoteikumiem, kas būvi sadārdzina. Builders Ass. aicina būvuzņēmējus visur, kur tiem iznāk saskare ar būvinspektoriem, aizrādīt uz jauno noteikumu nepraktiskumu, mēģinot tos pārliecināt par šo noteikumu nelietderību.

Šinī sakarā bija dzīvas pārrunas. Pacēlās jautājums, vai ir attaisnojama dzīšanās pēc lētajām mājām? Tika aizrādīts, ka vienā otrā vietā seriju veidā celtās mājas ir būvētas pavirši ar lieliem defektiem. Tomēr vairums domāja, ka tas liekams uz atsevišķu uzņēmēju konta un to nevar attiecināt uz būvniecību visumā.

Kanadā pašlaik trūkst 500.000 dzīvokļu un, lai stāvoklis nepasliktinātos, tad katru gadu ir jāuzceļ 25.000 dzīvokļu.

Pārrunāja arī jautājumu, ka saimnieciskiem darbiniekiem — būvniekiem būtu jāiestājas par biedriem kanadiešu Builders Ass. jo ilgi nevar turpināties stāvoklis, ka kuŗš katrs var būvēt mājas.

Latviešu būvuzņēmēju un pārējo šīs nozares strādājošo starpā valda laba saskaņa. Sevišķi atzīstams ir tas, ka neviens neliedz otram savu padomu komplicētāku jautājumu gadījumos. Latviešu būvuzņēmēji pierādot darbā prasmi, spēj apvienot amatniecisko ar veikalniecisko.

Tika izteiktas arī domas, ka pašu saimniecisko darbinieku interesēs ir, lai visi šai nozarē nodarbinātie kļūtu par Apvienības biedriem.

ATZĪMĒJOT REFORMĀCIJAS SVĒTKUS

Ev.-lut. baz. Misurī Sinodes draudzes 31. oktobra vakarā bija rīkojušas draudžu koŗu festivālu Trīsvienības baznīcā. Pavisam piedalījās 8 koŗi no 6 dažādām tautībām. Tā kā sv. Jāņa draudzei sava koŗa nav, latviešus pārstāvēja Dainas koris, diriģentes E. Freimanes vadībā. Igauņu vīru koris un Dainas koris, nenoliedzami, bija arī labākie visā festivālā, sniedzot tiešām augstvērtīgu izpildījumu un liecinot par izkoptu dziedāšanas techniku. Jāatzīmē arī vācu Trīsvienības dr. koris, kas dziedāja ērģeļu un stīgu kvarteta pavadībā. Īsu, reformācijas svētkiem piemērotu svētrunu, teica angļu māc. A. Polleks, bet lūgšanu — slovaku māc. Horaviks.

DZIESMU SVĒTKU

Rīcības komitejas sēde notiks 19. novembrī, plkst. 8.00 vakarā, DV namā, 123 Huron St. Darba kārtība: 1. Rīcības komitejas locekļu ziņojumi. 2. Dziesmu svētku sarīkojumu atlikuma sadale. 3. Dažādi jautājumi.

KANADĀ TORONTO

Toronto Latviešu skautu un gaidu vecāku pilnsapulce notiks 8. novembrī, plkst. 13.00, sv. Andreja baznīcā, gaidu mītnē. Sapulces dienas kārtībā: 1) Sapulces vadības vēlēšanas. 2) Vecāku padomes, skautu un gaidu vadītāju ziņojumi. 3) Revīzijas komisijas ziņojums. 4) Vecāku padomes vēlēšanas. 5) Dažādi jautājumi, ziņojumi un ierosinājumi skautu un gaidu kustības veicināšanai. Lūdzam visus vecākus, kam rūp mūsu jaunatnes audzināšana latviskā garā, apmeklēt šo sapulci un piedalīties aktīvā darbā.

Vecāku padome

Latvijas Saimniecisko darbinieku Apvienības būvniecības nozare rīko 8. novembrī, plks.t 12.00 dienā pēc dievkalpojuma sv. Andreja baznīcas augšējā zālē priekšlasījumu par elektrības problēmām vecajās mājās, ko lasīs elektriskās instalācijas uzņēmējs Vold. Porietis. Ieeja pret ziedojumiem.

TLB un LSAK kopīgi rīko 6. nov. pl. 20, 1084 Queen St. W. plašajā zālē tradicionālo Mārtiņu vakaru ar jautriem un nopietniem priekšnesumiem. B. Senkēviča stāstīs viesiem par Mārtiņu tradicijām un latviešu ticējumiem šajā dienā. A. Bukovska iepriecinās ar jaukām dziesmām un Diždanča jautrie pāri rādīs savu māku tautisko deju virpuļos. Komitejas dāmas gatavos sevišķi garšīgu Mārtiņa zosi ar visām piedevām. Netrūks arī Mārtiņiem piemēroto padzērienu.

Angļu valodas studaş iesācējiem un mazpratējiem notiek sv. Andreja baznīcā pirmdienās un piektdienās no pl. 9,15 līdz 21,15. Pasniedzēja ir latviete. Interesenti var pieteikties mācību laikā uz vietas.

J. Tīdemaņa gleznu izstādi atklāja piektdien, piedalotiş konsulam R. N. Braisonam, preses pārstāvjiem un lūgtiem latviešu un kanadiešu viesiem. Izstādītie 64 audekli labi piemērotās telpās atstāj ļoti spēcīgu iespaidu un sola izstādei labus panākumus. Skatītājos lielu jautrību sacēla kāds pliknis „Trīs grācijas", kuŗas bija aizklātaş ar šķidrautu, lai neaizkartu izstādes apmeklētāju tikumiskās jūtas...

Izstāde ir atvērta svētdienās no 11 - 17, darbdienās no 13 - 17, izstādē ieeja brīva, bet jāmaksā par ieeju Casa Lomas pilī 50 centi. Pils pagalmā ērtaş parkošanas iespējas bez atlīdzības.

HAMILTONĀ

Bijušais DV Hamiltonas nod. sekretārs Ojārs Ievinš šinīs dienās atstājis savu līdzšinējo darba vietu tekstilfabrikā un pārgājis uz tirdzniecības nozari, kā nekustamu īpašumu pirkš. — pārdoš. aģents. Viņš pārstāv Allana Roseborough Real Estate Hamiltonā, 957 Barton St., E., tel. 4-9429 vai mājās 92 Victoria Ave, N., tel. 2-7049.

DV Hamiltonas nod. svētdien, 25. oktobrī, Hamiltonas konservatorijas zālē bija rīkojusi The Latvian Trio koncertu. Pēc ilgāka pārtraukuma šis bija pirmais nopietna rakstura mūzikāls sarīkojums un tas bija pulcinājis turpat vai 150 klausītāju, kas pie Hamiltonas apstākļiem atzīstams par labi apmeklētu. Klausītāji priekšnesumam sekoja ar lielu uzmanību, bet sirdis īsti iesila pēc Dārziņa Melancholiskā valša un Vītola Latvju tautas dziesmas. Aplausi un ziedu veltes liecināja, ka mākslinieki bija mīļi un sen gaidīti viesi Hamiltonā.

Lāčplēša svētkus Hamiltonas latvieši atzīmēs 8. nov., (svētdien), plkst. 19.00, Armēņu kluba zālē, 69 Princess St. Programmā Arvīda Stirnas referāts, deklamācijas, solo un koŗa dziesmas.

18. novembri atzīmēs ar svinīgu aktu, referātu, deklamācijām un koŗa dziesmām sestdien, 21. nov., pl. 19.00, Dalewood skolas aulā Main St. W., kas ērti sasiedzama ar Main West vai West Hamilton autobusiem no pilsētas centra.

Svētdien 15. nov., plkst. 13.30, Ukraiņu baznīcas zālē, 853 Barton St. E. notiks Toronto apvienoto teātŗu izrāde. Izrādīs Rūd. Blaumaņa Skroderdienas Silmačos.

NIAGĀRAS LATVIEŠU SESTDIENAS SKOLA

Niagārā latviešu sestdierās skolā mācības šogad notiek mazajā, bet mājīgajā Barkera ielas Mariona skoliņā. Augšstāvā mācās vecākās klases, bet apakšstāvā jaunākās klases skolēni. Uzņēmumā skolas jaunākā klase. Pēdējā rindā no kreisās: skolotāja K. Šubiņa, H. Menska un skolas pārz. R. Grigors. Vēl par skolotājiem darbojas E. Šteinbacha un V. Skidra. Foto: J. Ligers.

J. Niedras audzēkņu koncertā

30. oktobrī sv. Andreja baznīcas zālē notika operdziedātāja Jāņa Niedras vokālās studijas 1. atklātais audzēkņu vakars. Šis vakars ir savā ziņā ļoti nozīmīgs, jo Toronto pirmoreiz latviešu vokālā studija stājās atklātības priekšā. Patīkami konstatēt, ka mums netrūkst jauniešu, kas pēc grūta dienas darba atrod laiku mākslas studijām, vēl jo vairāk tāpēc, ka neviens iepriekš nevar paredzēt sāktā darba panākumus. Bieži tas, kam lielas dotības, paliek pusceļā, bet tas, kam tās tikai viduvējas, ar lielu darba grību sasniedz samērā daudz.

Audzēkņu vakara debitanti Juris Tērauds, Augusts Kalniņš un Olģerts Rūtentāls uzstājās pirmoreiz, un dabiski, ka uztraukums bija milzīgs, kas izpaudās gan kustībās, gan arī dziedājumā. Zināmu gatavību jau sasnieguši Ellen Kuuskne un O. Pello. Kuuskņei ir jau atzīstami laba kolorātūra, ja neskaita izkliegtās augšas. O. Pello vairāk vērības jāpiegriež piano dziedājumiem. Audzēkņiem būtu jāmācās dziedot ieturēt mierīgāku stāju un atturēties no teātrālajiem žestiem, kas rada komisku iespaidu.

Pie klavierēm bija Erika Freimane, veikli izsekojot pat arī jauno dziedoņu visām kļūmēm, kas ir neizbēgams pavadonis visos skolnieku vakaros. Pēc koncerta audzēkņi pateicās savam maestro, pasnielzot tam ziedus. Audzēkņu vakars bija pulcinājis daudz klausītāju, kas ar interesi un atsaucīgi sekoja programmai.

KANADA RŪPĒJAS PAR GAISA KUĢNIECĪBU

Kanadai pieder 4. vieta pasaulē, gaisa spēku stipruma ziņā, neraugoties uz to, ka tā pēc iedzīvotāju skaita ir viena no mazākām valstīm.

Lidmašīnu rūpniecība ir arī viena no Kanadas lielākajām darba devējām. Gaisa līniju un fabriku dienestā ir nodarbināti apm. 27 tūkst. strādnieku ar gada algas kopsummu $85.000.000.

Kanadā izsniegtas pavisam 6.300 lidmašīnu vadītāju atļaujas, vai viena atļauja uz 600 vīriem. Nevienai citai tautai visā pasaulē nav tāda samēra.

Pēc sava svarīguma Kanadas strūklu mašīnu un lidaparātu rūpniecība ieņem trešo vietu pasaulē. Kanadas F-86 zobenu strūklu lidmašīnās, ko ražo Montreālā, sastāda pusi no brīvās pasaules pirmo rindu kaujas mašīnām, kas spējīgas uz vienlīdzīgiem noteikumiem stāties pretim Krievijas MIG-15.

Rietumeiropas aizsardzības mugurkaulu tagad ietelp 12 Kanadas Karaliskās gaisa flotes eskadroni, kas apbruņoti ar zobens strūklu lidmašīnām, un sastāda gandrīz visu ceturto sabiedroto taktisko gaisa spēku nodaļu. 400 zobens strūklu lidmašīnu, kas būvētas Karaliskai gaisa flotei, apgādāja Britaniju ar ārkārtīgi nepieciešamiem kaujas lidaparātiem līdz tam laikam, kamēr pēdējās strūklu lidmašīnu rūpniecība varēja izlaist savu pirmo mašīnu.

Kanadā atrodās divu pasaules mēroga organizāciju, kas izlemj gaisa pārvaldīšanu, galvenās mītnes. Abas, kā Starptautiskā civīlās aviācijas organizācija, tā Gaisa transporta sabiedrība par savu izcelšanos var daudz pateikties Kanadas lēmumam panākt vienošanos atsevišķu valstu starpā par aviācijas veicināšanu un kontrolēšanu.

Uz Kanadu nāk 14 pārjūras gaisa kuģniecības līnijas, bet Kanadas gaisa kuģi sasniedz austrumos Diseldorfu Vācijā, Karaību salas un Havaju dienvidos, rietumos Honkongu, un lido uz ziemeļiem līdz subarktiskiem apgabaliem.

Kanadas lidotāji turpina pētīt savu zemi. Pirms pieciem gadiem Karaliskās Kanadas gaisa flotes lidotāji nejauši atklāja kādas 7 tūkst. kvadrātjūdzes Kanadas teritorijas. Šo zemes gabalu starp Bafina salu un Melviles pussalu viņi nosauca par Prinča Čarļa zemi, Karalienes Elizabetes dēla vārdā.

Pagājušā ziemā Edmontona kļuva par bazi eksperimentāliem lidojumiem pāri ziemeļpolam ar komerciālām lidmašīnām uz Skandināviju. Jaunais ceļš palīdzēs izvairīties no nelabvēlīgiem laika apstākļiem un ierobežos kavējumus pie Atlantikas šķērsošanas, dodot bez tam Kanadai pamatotu iemeslu uzskatīt sevi par pasaules gaisa satiksmes krustcelēm.

MĀKSLINIECISKO SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

7. novembrī, sestdien, plkst. 7,30 vak., sv. Andreja b-cas zālē, prof. J. Vītola piemiņas vakars ar komp. T. Ķeniņa referātu. Mākslinieciskā daļa piedalās viešņa Annija Vītola no ASV (dziesmas), M. Tūtere un E. Timermane (klavieres), vīru dubultkvartets „Kalvis" (vad. J. Dzeguze) un „Dainas" koris (diriģ. E. Freimane).
27. novembrī, piektdien, Ingus Nāruna koncerts sv. Andreja baznīcā.
29. novembrī, pl. 18, Almas Mačas deklamāciju vakars. Piedalās Marta Tūtere.
18. janvārī, svētdien, plkst. 6.00 vak., sv. Andreja b-cas zālē, komp. T. Ķeniņa klavieru studijas III atklātais audzēkņu vakars.
27. februārī, sestdien, plkst. 8,00 vak. sv. Andreja baznīcā, Toronto pirmās ev.-lut. draudzes koŗa gadskārtējais koncerts ar T. Ķeniņa kantātes „Kurzemes kareivim" pirmuzvedumu autora vadībā. Solisti: operdziedātāja H. Lūse un baritons P. Geistauts.

CITI SARĪKOJUMI

6. nov. plkst. 20.00, 1087 Queen St. W. Mārtiņu balle ar jautru programmu. Rīko TLB un TL-SpK.
15. nov. sv. Andreja baznīcā Gaujas gaidu vienība rīko ķekatu vakaru.
14. novembrī, pulksten 20.00, 18. novembra svinīgais akts Central Technical School telpās, 275 Lippincott ielā, Toronto.
31. dec. Daina koŗa un Kalvja Jaungada sagaidīšanas balle.
1954. g. 12. februārī Nakts Latiņu kvartālā.

ORGANIZĀCIJU APSPRIEDE

Kārtējā Toronto organizāciju pārstāvju sanāksme notiks 1953. g. 6. novembrī, plkst. 8.00 vakarā, DV mītnē, 123 Huron St., ar šādu darba kārtību:

Iepriekšējās sēdes protokola nolasīšana un pieņemšana, 18. novembra sarīkojums; Sarīkojumu kalendārs, Kalpaka vakars. Aprūpes jautājums; Dažādi jautājumi un priekšlikumi.

DV Toronto nodaļa

LASĪTĀJU VĒSTULES

ARĪ TIKAI ILLUZIJA

LA 19. aug. n-rā bija iespiests Žaņa Pērkoņa raksts Illuzijas un reālitātes ar turpinājumiem vēl dažos LA numuros, gan zem citiem virsrakstiem. Raksta kodols — jādibina, jāorganizē no komūnistu apspiesto tautu trimdiniekiem dzimtenes atbrīvošanas armijas. Viss pārējais, ko līdz šim nācies dzirdēt par verdzināto tautu atbrīvošanu no komūnistu jūga, esot tikai illuzijas. Var jau būt, ka par illuzijām Pērkonam ir taisnība. Tikai, diemžēl, viņa ieteiktā atbrīvošanas armiju organizēšana arī, pavisam noteikti un droši, pieskaitāma illuzijām, katrā ziņā tik ilgi, kamēr P. nebūs pateicis pašu svarīgāko: kur būtu iespējama min. armiju organizēšana. Ja jau Čerčils un franči uztraucas, ka ASV pret komūnistu gribu izsniedza Austrumvāciias iedzīvotājiem pārtikas sainīšus, baidīdamies sadusmot savus bijušos cīņas biedrus krievus, tad nevar būt ne mazāko šaubu, ka komūnistu apspiesto tautu atbrīvošanas armiju organizēšana, kura jau vērsta tieši pret Pad. Savienības interesēm, netiks ciesta nevienā zemeş lodes kaktā. Valsts, kuŗa iedomātos atļaut savā territorijā tādas armijas organizēšanu, tai pašā acumirklī arī atrastos pilnīgā naidīgā „ielenkumā" no savu vakardienas „draugu" puses, nerunājot nemaz par padomju valstu bloka reakciju uz tādu soli. Pašreizējā pasaules politiskā situācijā P. ierosinājumam vieta tikai pie visām pārējām illuzijām. Un te neko negroza arī tas, ka ASV Kongreşa locekļis Kerstens izteicis domu par nacionālu karaspēka vienību dibināšanu no to tautu piederīgiem, kuŗas atrodas komūnistu varā. Pati šī ideja nav ne jauna, ne oriģināla. Lai atceramies kaut vai Eizenhauera atbildi poļu tautības lidotājiem. Tēma jau ir ļoti pateicīga rakstīšanai, bet tomēr ir un paliek tikai illūzija.

Jfts., ASV

VĒL PAR UK VECIEM

Izlasot jūsu laikrakstā Bostonas nod. paskaidrojumu, ka DV organizācijā var iestāties arī nekaravīri, rodas dibināta izbrīna, kā vispār var pacelt tādu jautājumu, ja jau tas pats par sevi ir skaidrs no statūtiem. Visi „UK veči" jau nav nekādi nozieḍznieki vai nodevēji, jo neviena valsts taču nesastāv tikai no karavīriem, bet to cel arī zinātnieki, valstsvīri, mākslinieki un — mātes. Neapšaubot nemaz karavīru upuru lielumu un ne ar ko neaizstājamos nopelnus, gribu tomēr atgādināt, ka arī tie sadalījās brīvprātīgajos un ar varu mobilizētos?...

Saprotams, var debatēt, vai tas ir pareizi, ka DV organizācijas sākotnējie statūti pārveidoti tādējādi, ka tur var iestāties arī „UK veči" un pat sievietes, bet ja nu tas tā ir, tad taču šos nekaravīrus nedrīkstētu pēc tam lamāt! Ko tad lai sakām mēs, „UK vecenes?"

Vanadze M. G., Nujorkā

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pasmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāliem paraksītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Ziedosim stundas algu trūkumcietējiem

Ziedojumi iemaksājami DV Kanadas valdes kasierim Mr. A. Putniņam 280 Wriath Ave, Toronto, Ont., vai vistējās Daugavas Vanagu nodaļās

Ž. Ūnāms

NOVEMBRA TICĪBA

NO SENAJĀM, TĀLAJĀM DIENĀM . . .

1. BURVĪGAS IDEJAS VARĀ

Novembris ir Latvijas mēnesis. Novembrī ir proklamēta un nodibināta Latvijas valsts.

Novembris ir mūsu brīvības cīņu un varonības mēnesis. Novembris Latvijas neatkarības cīņās radīja pagriezienu pa labi. Latviešu tauta tad izdarīja izšķirīgo kāpienu uz augšu pa brīvības kāpnēm. Tāpēc novembris ir arī mūsu varoņu — Lāčplēšu mēnesis.

Novembris ir mūsu ticības mēnesis, jo tajā reālizējās un nostiprinājās ticība brīvībai un neatkarīgai Latvijas valstij.

Šīs ticības spilgtākais sludinātājs un iedzīvinātājs ir valsts dibinātājs un ilggadīgais vadītājs Kārlis Ulmanis. Ticību Latvijas valstij Kārlis Ulmanis latviešu tautas attīstības vēsturē ierakstījis ar neizdzēšamiem darbiem. Kārlis Ulmanis ir tas vīrs, kas pats šo ticību ar nesalaužamu enerģiju un dzelzainu gribu pārvērtis reālitātē. Tas ir svarīgākais faktors mūsu neatkarības laika vēsturē.

Ticību — brīvai tautai brīvā valstī — Kārlī Ulmanī ir iedzemdinājusi dzimtā zeme ar savu senču mantojumu, kas tēvu zemē ielijušo sviedru, asaru un asiņu veidā, no zemes bioloģijas izverd uz augšu kā nacionāls dzīvības pavediens.

Ideja par brīvu Latvijas valsti Kārlim Ulmanim radusies jau 1905. g. revolūcijas notikumos un to pēclaikā, Šveices emigrācijā kopā ar Dr. M. Valteru. Bet šīs idejas reālizāciju Ulmanis iesāka tikai tad, kad tas bija iespējams — Pirmā Pasaules kara laikā un krievu impērijai sabrūkot.

Pirmā Pasaules kara beigu posmam tuvojoties un no Latvijas territorijas arī Vidzemei nokļūstot vācu okupācijas karaspēka pārvaldībā, Ulmanis, pretēji daudziem citiem, nebēg no Latvijas prom uz Krieviju, bet paliek Rīgā, lai turpinātu kaldināt valsts idejas plānus. Protams, tas notiek lielā mērā slepenībā. Rīgā nodibinās latviešu **demokratiskais bloks**, kur Ulmanis ir aktīvākais darbinieks. Šis demokratiskais bloks, kopā ar Latviešu Nacionālo Padomi, kas darbojas Valkā un Pēterpilī, bija pirmās ierindas valsts dibināšanas posma priekšorganizācijas. Šai laikā, Latvijas Lauksaimniecības Centrālbiedrības dienestā Rīgā darbodamies, Kārlis Ulmanis aiz lauksaimniecības vai lopkopības inštruktoru maskas slepeni sūtīja uzticamus cilvēkus uz daudziem Vidzemes un Kurzemes novadiem organizēt zemniekus un paust tiem domu par Latvijas valsts dibināšanas nepieciešamības ideju.

ANNAS BRIGADERES LIECINĀJUMS

Tāds bija arī Ulmaņa paša darbs okupētajā Rīgā. Atmiņā ir kāda ļoti raksturīga liecība, ko par to ir devusi rakstniece un lielā nacionālisma cīnītāja Anna Brigadere. 1923. g. novembrī izdotajā rakstu krājā. „Valsts pieci gadi" Anna Brigadere raksta, ka vācu okupācijas laikā, kad latviešu tauta atradusies „zem dzelzs papēža,", kāds paziņai viņai ieteicis aiziet uz Kārļa Ulmaņa lauksaimniecības priekšlasījumiem Latviešu Lauksaimniecības Centrālbiedrībā. „Uz lauksaimniecības priekšlasījumiem?" — atjautājusi Brigadere, „kō tad es tur darīšu?" — Aizejiet — nenožēlosit — teicis paziņa. Un rakstniece Brigadere ar skepsi sirdī aizgājusi un tūdaļ iekļuvusi kādas burvīgas idejas varā. Tur bija vīrs, saka Brigadere, kas izlikās runājam par lauksaimniecību, bet kas patiesībā katrā teikumā un starpteikumā runāja par mūsu pašu dibināmo valsti, vīrs, kas ticējā Latvijai un sludināja tās ideju. Un kad pēkšņi atkal atvērās zāles durvis un ienāca kāds jauns apmeklētājs, bet Ulmanis no kāda kakta bija saņēmis norunātu zīmi, ka ieradies spiegs, viņš tūdaļ rīdziniekiem sāka runāt tikai par laukkopību un cūkkopību. „Šie priekšlasījumi drūmajā okupācijas posmā, saka Brigadere, latviešu intelligencei Rīgā bija kaut kas vairāk kā naiconāls evaņģelijs."

Kad 1918. g. 18. novembrī Rīgā Nacionālajā teātrī proklamēja Latvijas neatkarīgo valsti, tās aktīvākais sludinātājs un cīnītājs Kārlis Ulmanis kā pirmais jaunās republikas ministru prezidents, šo savu ticību ietvēra skaistajos valdības deklarācijas vārdos:

„Latvija būs taisnības valsts, kus nebūs vietas ne apspiestajiem, ne apspiedējiem. Latvija būs taisnības valsts."

2. KĀDS TUMŠS GADĪJUMS 17. NOVEMBRA VAKARĀ

Ulmanis gan bija iededzinājis Latvijas ticību daudzos tautiešos, it sevišķi jaunatnē — skolniekos un studentos, bet ne visiem šāda ticība bija, kaut arī eventuālu konjunktūras izredžu dēļ daudzi gāja līdzi pa šo ticības ceļu: par tik — par cik. Kā pretstatu Ulmaņa ticībai un darbiem minēsim dažus gadījumus. Iedomāsimies tikai to, kas bija noticis un kādas sekas varēja būt kādam negēlīgam gadījumam 17. novembra vakarā. Kā Latvijas valsts dibināšanas brīdis patiesībā uzskatāms 17., bet ne 18. novembris 1918. gadā. Šīs dienas vakarā Rīgā Amatnieku Krājaizdevu Sabiedrības telpās, Kr. Barona un Elizabetes ielu stūrī, sanāca Rīgas demokratiskā bloka, Latviešu Nacionālās Padomes, Latviešu Karavīru Nacionālās Savienības (nac. strēlnieku) un politisko partiju pārstāvji un nodibināja Latvijas Tautas Padomi, kam bija būt pirmajam jaunās valsts parlamentam, tāpat iecēla arī jauno ministru kabinetu ar Kārli Ulmani kā prezidentu, izstrādāja un pieņēma Tautas Padomes un valdības deklarācijas. Ar to valsts dibināšanas akts bija kļuvis par reālitāti.

Pirmajās Tautas Padomes sēdēs nolēma valsts proklamēšanu izdarīt nākamā dienā, 18. novembra pēcpusdienā Krievu teātrī, ko vēlāk pārdēvēja par Nacionālo teātri. Lai gan valsts dibināšanas aktā piedalījās diezgan ierobežots un labi zināmu personu skaits, tomēr toreizējais Vācijas valdības rezidents (ar sūtņa tiesībām) Rīgā sociāldemokrats Augusts Vinnigs savās divdesmito gadu sākumā publicētās atmiņās raksta, ka tūdaļ pēc Tautas Padomes pirmās sēdes, vēlā vakara stundā, viņam piezvanījis kāds nepazīstams vīrietis pa telefonu un teicis, ja viņš gribot ko ļoti svarīgu zināt, lai tūdaļ noņākot lejā. Bastejkalna āpstādījumos. Vinnigs dzīvojis Kr. Morberga namā, iepretim Bastejkalnam. Kad viņš vakara tumsā pārgājis ielai un iegājis koku ēnā, viņam pienācis kāds nevācu tautības vīrietis un teicis, ka nupat Kr. Barona ielas kases namā esot nolemts dibināt Latvijas valsti un rīt to proklamēt atklātībā. Pienācējs lūdzis, lai Vinnigs darot visu Latvijas valsts proklamēšanas aizkavēšanai. Izdarīt Vinnigs to var, jo viņš disponē par prāvu vācu karaspēku un policiju Rīgā.

Bet arī pašā Vācijā kopš nedēļas jau bija izcēlusies revolūcija, kas reizē ar to sagrāva vācu inspirēto Baltijas valsts dibināšanas plānu (Rīgā, Vidzeme, Igaunija un Sāmsala). Notikumu attīstība Vācijā vēl nav pārredzama, tāpēc Vinnigs nedara nekā: viņš ļauj notikumiem iet savu gaitu. Savās atmiņās Vinnigs raksta: ‚Es iedevu šim šurķim dažus desmitus ostrubļu naudas un teicu, ka rīkošos tā kā Vācijas intereses to prasa."

(Turpinājums sekos).

TRIMDAS

SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

RATIŅU KAUJA

Iemeslu, lai atkal varētu izplēsties, šķelties un kašķēties laikam gan mums trimdā nekad nepietrūks. Kā vēstī raksti un lasītāju vēstules un Bramptonas, tad tur „divas partijas" saķērušās pat ap bērnu ratiņiem un nu velk un stiepj tos katra uz savu pusi. Brēka iztaisīta varena, bet, droši vien, iemesli būs vien atkal tie paši gluži sīkie, personiskie un smieklīgie kā visur. Vai nu visi latvieši vienā pilsētā var būt tik tuvi draugi un paziņas, kā piedalās kopīgi visos pasākumos — ir liels jautājums. Un vai tas tik nepieciešami, lai par to uztrauktos? Pietiek, ja vēlam viens otram labu arī tikai domās, ja nevaram to izdarīt darbos, un kaut Dievs dotu, ka ratiņu Bramptonā vajadzētu tik daudz, ka visiem tautiešiem iznāktu kur noziedot savu dālderi un vēl būtu par maz!

ARĪ VECIE ĻAUDIS VILLOJAS

Ja plēšas jauni ļaudis un vīri spēka gados, kam vai nu nav kur izgāzt savu enerģiju vai arī jādomā par spožu karjēru nākotnē, sev par patikšanu un brūtēm par prieku, tad to vēl var saprast, bet ka matos sagājuši pat vecie ļaudis Vācijas nometnē, tad gan brīdi jāapstājas un jāievelk elpa. Un plēšas vecīši niki — tik stingras vēstules ar tik bargiem un indīgiem epitetiem, kādas nāk no Fareles, grūti būs citur atrast. Un viss tas tā Kunga vārdā . . . Vai vecajiem tēviem un mātēm nebūtu laiks labāk padomāt par savu dvēseles mieru un šķistību, ne par trimdas „lielpolitiku?"

Mikroskops

Darbību uzsākusi Amerikas Latviešu Studentu Apvienība

Lai izveidotu Latviešu Studentu Centrālās Savienības darbību, piemērojoties jaunajiem apstākļiem, paredzēti statūtu grozījumi tādā veidā, ka turpmāk savienības valdi un citas amatpersonas vēlēs atsevišķo valstu studentu savienības korespondences ceļā, kas aizstās līdzšinējo Kongresu darbu. Savienības 14. Kongresa prezidijs Bostonā š. g. 6. septembrī ierosināja organizēt ASV studentus un studiju beigušos Amerikas Latviešu Stud. Apvienībā.

Kongresa laikā sanāca ASV lokālo studentu organizāciju delegāti un studiju vietu pārstāvji īpašā organizēšanās sapulcē, kuŗā pieņēma oficiālu lēmumu par Amerikas Latviešu Studentu Apvienības organizēšanu pēc LSCS valdes izraudzītās statūtu komisijas izstrādātā statūtu projekta, un ievēlēja valdi un revīzijas komisiju. **Par valdes priekšsēdi ievēlēja LSCS ideoloģijas referentu Jāni Skrundēnu, par vicepriekšsēdi Jāni Saulīti, par valdes locekļiem Guntu Mateusu, Viktoru Lāci un Nikolaju Raumani. Revīzijas komisijā ievēlēja Mirdzu Volrāti, Gati Plūmi un Edgaru Bērziņu.**

Organizācijas sapulcē piedalījās delegāti un pārstāvji no Bostonas, Medisonas, Vilimantikas, Lousianas, Čikāgas, Ņujorkas, Filadelfijas, Īstlansingas, Milvokijas, Kalamazū un Pitsburgas studentu organizācijām un studiju vietām, pārstāvot 276 studentus un studiju beigušos, t. i. divas trešdaļas no Latviešu Studentu Centrālā Savienībā līdz šim organizētiem ASV studentiem un studijas beigušiem.

Turpmāk visus ASV studentus un studijas beigušos apzinās un viņu kopējās intereses pārstāvēs Amerikas Latviešu Studentu Apvienība, pārņemot visas līdzšinējās funkcijas no LSCS, kuŗā ALSA ir biedrs kā ASV studentu un studijas beigušo apvienība.

Šīs jaunās administrātīvās pārmaiņas LSCS valde izziņojusi attiecīgām studentu organizācijām, un ALSA savukārt uzsākusi pārreģistrēšanas un jaunu ASV studentu un studijas beigušo apzināšanas darbu.

ALSA valde, kas atrodas Ņujorkā, jau noturējusi trīs valdes sēdes, kuŗās apskatīti visi galvenie turpmākās darbības jautājumi.

Sagatavošanā ir latviešu akadēmiskās dzīves informatīvs apskats, ko jau šī mēneša beigās sāks izsūtīt biedriem. Tajā būs ievietoti visi oficiālie ALSA's ziņojumi

Šo apskatu, kas saturēs arī informatīvus rakstus par ASV latviešu akadēmisko dzīvi, ik mēnesi piesūtīs biedriem.

ALSA savu darbību uzsākusi bez jebkādiem naudas līdzekļiem, tādēļ līdzekļu sagāde rada vislielākās rūpes. Vai ideālisms un ticība sava darba nacionālai nozīmei spēs arī šīs grūtības pārvarēt, to rādīs nākotne. Valdes locekļi nopietni apzinās savu uzdevumu un ir pārliecināti, ka kopējiem spēkiem veiks darbu, kas palīdzēs kalt gara ieročus latviešu studentīem cīņā par patiesību un brīvību.

Organizācijas mērķis ir apvienot ASV dzīvojošos studentus un studiju beigušos akadēmiskai un draudzīgai kopdarbībai, palīdzēt studijās, audzinot studentus zinātniskam un sabiedriski kultūrālam darbam, kas turpinās un veidos latviešu tautas vēsturiskās tradicijas un sekmēs latviešu jaunatnes centienus pēc izglītības neatkarīgās Latvijas atjaunošanas darbam.

Sava mērķa sasniegšanai ALSA veic šādus uzdevumus: apzina un organizē ASV latviešu studentus un studiju beigušos; saskaņo ALSAā' organizētos akadēmiski sabiedrisko dzīvi; rada un pārvalda pasākumus un vāc līdzekļus studentu palīdzībai; organizē speciālu uzdevumu veikšanai referentūras; veic informācijas darbu un publikācijas; pārzina studentu un studijas beigušo kartotēku; sasauc ALSA's akadēmiskās saimes konferences un piedalās citos sarīkojumos; organizē lekcijas un kursus, kā arī citādi sekmē latviešu studentu un studijas beigušo izglītības centienus un akadēmiski sabiedrisko dzīvi vienotā saimē; pārstāv studentu un studijas beigušo kopējās intereses; sadarbojas ar Latvijas diplomātiskiem pārstāvjiem; uztur sakarus ar citttautu akadēmiskām organizācijām.

Savas administrātīvās darbības sekmēšanai, organizācijas sapulce Bostonā nolēma ASV studentus iedalīt novados. Par Čikāgas novada pārzini sapulce izraudzīja Sigurdu Kroliu.

Tāpat arī sapulce atzina, ka ALSAs' biedri būtu iedalāmi studentos un studiju beigušos jeb senioros, pēdējiem pieskaitot arī studijas pārtraukušos vecāko kursu studentus, kas tās pārtraukuši uz nenoteiktu laiku.

Lai organizācijas administrātīvais aparāts, kam vajadzīga pietiekama pieredze, jaunākiem studentiem, kas galvenō interesi veltī mācībām, nebūtu par grūtu, un lai no tā neciestu organizācijas dzīve, atbildīgos amatos varēs darboties piedzīvojušie vecāko kursu studenti, arī studijas beigušie. Organizācijas iekšējā dzīvē zināmā mērā ar autonomu darbības iespēju kā autoritātīvs padomdevējs un palīdzības orgāns darbosies senioru akadēmiskā padome.

Visa sarakste ar ALSA's valdi adresējama sekojoši: Mr. J. Skrundēns, President of American Latvian Students Association, P. O. Box 1, Gracie Sta., New York 28, New York, USA.

J. S.

Par labām un launām lietām Zviedrijas latviešu saimē

CETURTĀ VĒSTULE

Soc. dem. Biļetens sludina „jaunu programmu"

Daudz latviešu jaunumu atklājies ar sociāldemokratu partijas Biļetena pēdējo numuru, kas uzskatāms tiešām kā „papildinājums" pie nesen izdotās šīs pašas partijas „jaunās programmas."

Vispirms jau tipiskā pavisam „vecās programmas" laika frazeoloģija: 1) Ulmanis ir „nožēlojams kapitulants," kuŗam viņa „režīma kalpi" liek pieminas plāksni Nebraskā, pret ko sociāldemokratijai esot kategoriski jāprotestē, lai glābtu latviešu demokratisko godu! 2) Pēc Adenauera uzvaras Vācijā Bruno Kalniņš nevar nociesties nenosaucis visus vāciešus, kas balsojuši par Adenaueru, par — nacistiem: „Nacistiem vajaga stipra vadoņa"! 3) „Kaut kādi Kanadas DV atkārtoti lemj „nesadarboties" ar sociāldemokratiem, lai gan sociāldemokrati nekad nav meklējuši sadarbību ar tiem demokratijas ienaidniekiem un vācu okupācijas policistiem, kas kuplā skaitā sēž Kanadas DV un nosaka viņu kursu. Latvijas sociāldemokratijai šie laudis nav vajadzīgi." (Launums te ir tas, ka — ja „Latvijas sociāldemokratijai šie laudis nav vajadzīgi," tad arī visas citas vecās partijas atkārto to pašu, gluži kā lielajā pasaulē attiecībā uz Spānijas Franko vai Amerikas senātoru Mekkartiju, kuŗus abus — un sirmo Dienvidkorejas prezidentu Riju klāt — „demokratiski-liberālā-progresīvā" pasaule tagad „ēd nost" viņu skaidrās un nekreisās nostājas dēļ). Šī vecā frazeoloģija liecina, cik ļoti dzīvs ir arī vecais gars, un ka patiesībā Latvijas sociāldemokratija spalvu gan metusi, bet ne tikumu!

Sociāldemokratijas ieskati, kādi pieminētajā Biļetena numurā izsacīti, nepārprotami liecina, ka ne vecajā garā, ne arī vecajās idejās faktiski nekas nav grozījies, — apmainīta tikai frazeoloģija, kā to prasa sociāldemokratijas norieta laika taktiskie apsvērumi.

Pieminēsim tikai divas sevišķi kardinālas lietas, kam sakars ar pēdējā laika pasaules notikumiem, tātad ar Latvijas atbrīvošanu:

1) Mēs zinām, ka Amerikā, uzņēmusies atbildību par brīvās pasaules vadību cīņā par mieru un nodrošinātu brīvību visām tautām, līdz šim bez panākumiem pūlējusies uzbūvēt tā saukto Atlantika savienību, un Eiropas armija vēl joprojām pastāv „tikai uz papīra." Mēs arī zinām, ka, ar šo ļaunumu rēķinādamās, Amerika de facto būvē brīvības pamatu, panākot draudzīgas attiecības ar Bonnas Vāciju, noslēdzot bažu līgumu ar Franko Spāniju, palīsaules aizsardzību pret boļševizmu Japānai apbruņoties, slēdzot savstarpējas palīdzības paktu ar Dienvidkorejas prezidentu Riju, utt. Tikai neredzīgs nesaredz, kādā konsekvencē šī attīstība iet. Un mūsu, apspiesto nāciju trimdinieku, simpatijas simtprocentīgi ir šo Amerikas centienu pusē. Bet Bruno Kalniņa Biļetens atkal — norobežojas, un šoreiz tieši no šīs politiskās līnijas, jo šajā Biļetenā melns uz balta lasām: „Atceroties vācu militārisma divkāršo iebrukumu mūsu dzimtenē, liekas, arī latviešu politiķiem šinī jautājumā (t. i. jatājumā par Vācijas apbruņošanu) jābūt piesardzīgiem." Ko tāda nostāja šodienas pasaules situācijā attiecībā uz Latvijas atbrīvošanu nozīmē, kad Čerčils ar anglu strādnieku partiju, franči un arī Amerikas demokratu līderis Stīvensons prasa status quo atzīšanu un Krievijas aizsardzību šajā stāvoklī, par to laikam gan mums nevienam daudz galvas nebūs jālauza. Bet tāda ir tagad oficiāli apliecināta „Latvijas sociāldemokratijas" politika jautājumā par Latvijas atbrīvošanu: nevis kopā ar atbrīvošanu sekmētājiem spēkiem, bet orientējoties uz Krievijas vardarbības de facto atzinējiem. Jo taču arī sociālistiskā internacionāle (Stokholmas kongresā) nolēma nostāties pret nacionālās suverēnitātes prasībām!

Ka šāda soc.-dem. Biļetena deklarācija nav kāda nejaušība, to pierāda otrs dokuments, proti: Andersona — Breikša — Bruno Kalniņa „nacionālās padomes" Biļetena jaunākais numurs, kur par pasaules politikas jautājumiem deklarēts šāds viedoklis: „Mūsu uzdevums ir — nepadoties savu vēlēšanos ietekmei, bet uztvert un pareizi novērtēt patiesos faktus starptautisko notikumu norisē. Mums cieši jāseko sarunu gaitai starp lielvalstīm un Kremli."

Visa pasaule tagad dalās tā, kā vienā pusē ir Dallesa dinamiskās ārpolitikas atzinēji, otrā — Čerčila — Bevāna — Nēru — Etlija u. c. status quo atzīšanas un tirdzniecisko darījumu politika, blakus sadzīvojot ar boļševismu resp sadalot pasauli starp Kremli un šiem status quo vīriem! Sociālistiskā internacionāle, kā atceramies no viņas Stokholmas kongresa lēmumiem, aizstāv „pacietīgas sarunas ar Maskavas valdību." Un Zviedrijas Latviešu Nacionālā Padome, kā formāli saucas minētā Andersona — Bruno Kalniņa biedrība, tagad paziņo savu nostāju: sarunu piekritēju pusē! Pie tam — „nepadoties savu vēlēšanos ietekmei!" Turpretim mēs sakām, ka mums ar visiem sava gara un dvēseles spēkiem nepārtraukti un katru brīdi ir jāveicina viņu vēlēšanās. Mūsu visaugstākām ilgām pēc brīvas Latvijas ir jāvada ikkatrs mūsu solis.

Pie šīs izšķiršanās starp šiem diviem viedokļiem tātad nu esam nonākuši, un tādēļ ceram, ka vismaz šajā liktenīgajā brīdī Bruno Kalniņam līdz cilpojošie veco partiju politiķi spers savu izšķirīgo soli — atpakaļ pie skaidras latviešu nacionālās politikas, kur stāv latviešu trimdinieku vienprātīgā saime.

Ja tas notiks, tad Zviedrijas latviešu dzīvē būs izgaisis lielākais ļaunums, un tad sekmīgi varēsim kopā visi cīnīties pret visparējiem trimdas ļaunumiem, kas visām zemēm dara vienas rūpes un prasa no visiem vienus darbus.

A. V.

7. novembris — nezināmā politiskā ieslodzītā diena

Bij. politisko ieslodzīto starptautiskā federācija, kuŗā apvienojušies dažādo tautību ieslodzītie un deportētie, kas cietuši Hitlera vai komūnistu režīmā, nākuši klajā ar aicinājumu visām brīvām tautām izsludināt 7. novembri par Nezināmā politiskā ieslodzītā dienu.

Pēc pirmā pasaules kara radās Nezināmā karavīra kults. Tagad federācija ierosina tādā pašā veidā godināt to ieslodzīto miljonu piemiņu, kas upurējuši savas dzīvības, vai arī cieš vēl tagad ieslodzījumā tādēļ, ka gribēja brīvību, taisnību un demokratiju. Miņētai dienai vajadzētu būt simbolam, kas apvienotu visus tos, kas cīnās par brīvības un taisnības idejām.

7. novembra diena izraudzīta tādēļ, ka tā ir komūnistiskā apvērsuma gada diena. Šinī dienā komūnisti sagrāba varu Krievijā un ieveda visnežēlīgāko un brutālāko režīmu, kas apspiež visas cilvēciskās brīvības.

Bij. politisko ieslodzīto federācija prasa, lai 7. novembrī 1) godinātu Nezinamos politiskos ieslodzītos, kas ziedojuši savas dzīvības par brīvību, 2) pieminētu tos, kas cieš savas pārliecības dēļ, un 3) modinātu celvēces sirdsapziņu un mudinātu uz cīņu pret terroru, lai izbeigtu to, ka cilvēks pazemo cilvēku.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

NUJORKĀ

„Rīgas torņi" nodoti Eizenhaueram

Amerikas Latviešu Apvienības delegācija trešdien, 28. oktobrī, ieradās Baltā Namā, lai nodotu prezidentam Eizenhaueram latviešu dāvanu prof. L. Liberta gleznu — „Rīgas torni". Gleznas nodošana kavējās tādēļ, ka pastāvēja cerības, ka prezidents latviešu delegāciju pieņems personīgi, tomēr prezidenta lielās darba slodzes dēļ delegācijas pieņemšanu nācās arvien atlikt. Beidzot Baltā Nama sekretārs paziņojis ALA's priekšsēdim prof. P. Lejiņam, ka prezidenta laika noslogojums šinī rudenī vēl pieaudzis un tāpēc viņš vēlas, lai gleznu viņa uzdevumā pieņem gubernātors Adams.

Šīs idejas ierosinātāja ir M. Stotta, kas Liberta izstādes laikā Ņujorkā š. g. janvārī ierosināja domu par gleznas dāvināšanu Eizenhaueram. Ziedojumu vākšanu šim nolūkam noorganizēja laikraksts „Laiks". Īsā laikā vajadzīgā summa jau bija pārsniegta un gleznu nodeva ALA's priekšsēdim P. Lejiņam nodošanai prezidentam.

Baltā Namā ar gleznu ieradās ALA's vicepriekšsēdis A. Klaupiks, valdes locekļis G. Meierovics un ģenerālsekretārs B. Albats. Prof. P. Lejiņš nevarēja ierasties sakarā ar nopietnu slimības gadījumu viņa ģimenē. Savā uzrunā A. Klaupiks atgādināja, ka latvieši iepazinušies ar ģen. Eizenhaueru vēl Vācijā, kur ģenerālis apmeklējis DP nometnes. Šo gleznu latvieši pasniedz kā atzinību par Eizenhauera centieniem mūsu dzimtenes atbrīvošanas labā. Rīgas torņi paši laik ir nebrīvībā, bet visi latvieši cer, ka tie reiz atkal būs brīvi.

Gubernātors Adams uzdeva jautājumus par ALA's darbību, par Libertu, un bija ļoti ieinteresēts par gleznu. Viņš solīja to nekavējoties nodot prezidentam. Delegācijas pieņemšanā bija klāt arī amerikāņu urnālisti un fotografi.

Viduseiropas kristīgo - demokratu ūnija, kuŗā ietelp Latvijas, Lietuvas, Polijas, Čechoslovakijas un Ungārijas pārstāvji, 26. oktobrī Ņujorkā rīkoja pieņemšanu Apvienoto Nāciju delegātiem. Bija ieradušies 40 delegātu, kas reprezentēja 20 valstis, to starpā ASV, Angliju, Franciju, Beļģiju u. c. Viesus uzrunāja Kristīgo demokratu ūnijas priekšsēdis prof. Prohaska. Viņš lūdza darīt visu iespējamo, lai atbrīvotu Viduseiropas tautas. AN delegātu vecākais, beļģu senātors Orbans savā atbildes runā apzīmēja Kristīgo - demokratu ūniju par trimdinieku apvienotām nācijām un solīja savu atbalstu, lai atvieglotu Viduseiropas zemju likteni. No latviešiem pieņemšanā bija klāt prelāts E. Stukels un KLB priekšsēdis Dr. V. Māsens.

GRAND RAPIDOS (MICH.)

24. oktobrī Grand Rapidu 17. Skrundas gaidu vienības sarīkojumā notika Krišjānim Baronam veltīts pieminas vakars. To ar uzrunu atklāja gaidu vecāku padomes priekšsēdis. E. Pētersons. Par Kr. Barona dzīves gaitām, pārstaigājot tās no šūpuļa līdz kapam, stāstīja skolotāja un gaidu vadītāja Z. Lapsiņa. Referente arī pasvītroja, kādas bagātīgas kultūras vērtības slēpjas tautas dziesmās, kas nekad vairs nezudīs, iekams dzīvos latvju tauta. Tālākā programmas daļā gaidas un mazās guntiņas uzstājās ar dažādiem priekšnesumiem. Sevišķu piekrišanu guva tautas dziesmu un deju īpatnējais inscenējums E. Paegles vadībā. Noslēgumā Anna Hermane deklamēja Kr. Barona Ūpe un cilvēka dzīve. Par jauko vakaru izpildītājiem un klausītājiem pateicās E. Pētersons. Šis savdabīgais sarīkojums, kādi Grand Rapidos ir diezgan reti, bija pulcinājis krietnu klausītāju pulku, kas liecina, ka mēs vēl interesējamies par savās tautas gara mantām un labprāt vēlamies, lai arī mūsu jaunatne tajās saskatītu tās vērtības, ar kuŗām mēs varam lepoties vēl šodien.

Arnolda Štama režijā pašreiz tiek iestudēti Mārtiņa Zīverta 2 viencēlieni — Divkauja un Sievas māte. Teātra izrāde paredzēta vēl šogad, kad pabeigs skatuves izbūvi Grand Rapidu latviešu biedrības namā. Tās vajadzība, organizējot dažādus sarīkojumus, arvien ir bijusi ļoti jūtama.

Latv. ev.-lut. Vienības draudzes Plaujas svētku sarīkojums devis skaidru atlikumu $200, kas tiks izlietots draudzes vajadzībām. Bez tam Plaujas svētku dievkalpojumā savākta speciāla kolekte $47.00 trūcīgo tautiešu atbalstam Vācijā. **V. Z.**

KLĪVLENDĀ

DV apvienība Klīvlendā uzveda Emīla Skujenieka 4 cēlienu komēdiju „Diriģents" autora režijā. Vakars bija pulcinājis pāri par 600 apmeklētāju. Teātra izrāde sagādāja tautiešiem jautrus brīžus. Par to bija rūpējušies teātra spēlētāji ar teicami iestudētām lomām un humora pilno lugas saturu.

Vislielākie nopelni, protams, autoram - režisoram E. Skujeniekam. Par jautro un labo uzvedumu tautiešī bija ļoti atsaucīgi, aktierus bagātīgi apdāvinot krāšņiem ziedīem.

LATVIEŠU UZŅĒMĒJS RIPINA TAUTĀ KADILJAKUS

Savus spēka ratus ar laiku grib iegādāties katrs, tādēļ arī Ed. Zemītim ar palīgu A. Poņu darba pilnas rokas, lai savā uzņēmumāapkalpot visus pircējus. Tie, saprotams, katru braucamo rīku inspicē no augšas un apakašas, kā to ap stūri nolūrējis karikatūrists Ed. Keišs.

CEĻA VĀRDI

Vienīgais mudinājums, kurp mūs varētu aicināt domas par nāvi, ir dzīvi piepildīt ar visaugstāko saturu, katram acumirklim piešķirt vispilnīgāko vērtību.

Malvīne Meizenburga

o

Pēc mūžīgiem, iepriekšējiem lieliem likumiem katram mums jāpiepilda sava šīszemes sūtība. **Goete**

o

Vissmagākā cīņa mums ir jāizcīna ar savu sirdi, jo katru tās vēlēšanos mēs izpērkam ar savas dvēseles ciešanām. **Heraklīts**

o

Vislielākās ciešanas ir vieglāk panesamas, salīdzinot tikai ar domām par to cilvēku nelaimēm, kuŗus mēs mīlam. **Balzaks**

o

Tur, kur ir briesmas, rodas arī glābšanās iespēja. **Helderlīns**

ANGLIJA UN KOMŪNISMS

Angļi atzīst tikai savas intereses

Vērojot Anglijas nostāju politiskos jautājumos, neparasta liekas tās vēlēšanās saprasties ar Padomju Savienību. Tūliņ jājautā, vai tad tiešām Anglijas politiķi ir tik īsredzīgi, ka nesaredz Padomju Savienības īsto seju? Otrā Pasaules kaŗa laikā taču Čerčils nostājās pat vairāk pret Padomju Savienības diktātora Staļina prasībām, nekā ASV prez. Rūzvelts. Vai tagad pēckaŗa laikā Anglijā būtu notikusi tik ievērojama uzskatu maiņa? Dziļāk ieskatoties apstākļos un analizējot notikumu attīstību, ir jānāk pie atzinuma, ka Anglijas pašreizējo nostāju diktē īpatnēji apsvērumi. Cik tie ir pareizi vai aplami, tas cits jautājums. No komūnisma režīma cietušo tautu emigranti ar Anglijas nostāju nevar samierināties, bet Anglija vispirms rēķinas tikai ar savām interesēm.

Otrais Pasaules karš Anglijai sagādāja tik smagu piepūli, ka, būdama gan uzvarētāja, tā nevar tikt galā ar savu saimniecību. Anglija ir rūpniecības valsts, bet šādas valstis uzplaukt var tik tad, ja var sekmīgi pārdot savus ražojumus. Šajā ziņā Anglijai atmošanās ir gaužam rūgta. Kolonijās un dominijās ir radusies sava rūpniecība, jo kaŗa laikā angļu ražojumu piegāde tika apgrūtināta. Tā paša iemesla dēļ lielāku vietu ieņem arī ASV ražojumi. Angļu rūpniecībā kaŗa laikā nekas nav modernizēts un tāpat ražojumu pašizmaksa nav pazeminājusies. Konkurence pasaules tirgū Anglijas ražojumiem tagad ļoti grūta. Daudzas priekšrocības un koncesijas kaŗa laikā arī iztirgotas amerikāņiem par palīdzību, un to visu tagad sāpīgi jāizjūt. Anglijas koloniju valsts iziršana arī turpinās tālāk, zaudēta lepnākā pērle kronī — Indija. Daudzo kuģu zaudējums kaŗa laikā Angliju nostāda otrā vietā kuģu tonnāžas ziņā. Anglija vairs nav pasaules jūru valdniece. Pirmā vietā tagad ir nostājušās ASV. Visus pēckaŗa gadus līdz pat šim laikam Anglija cīnās par to, lai tiktu atkal uz kājām. Pat pārtikas racionēšanu Anglija nav varējusi izbeigt vēl šodien.

Turpretim tas, ko šodien redzam Vācijā, ir kaut kas neiedomājams. Atkal atjaunota sagrautā rūpniecība un, protams, ar visjaunākām mašīnām, un vācu ražojumi atkal sāk iespiesties pasaules tirgū, sagādājot angļiem vēl lielākas grūtības. Vācijas rūpniecība tagad ražo pat vairāk kā 1939. gadā. Protams, tas viss nav nācies viegli, bet vācieši ir pierādījuši, ko spējīgi veikt. Pēc laikrakstu ziņām pārtikas stāvoklis Vācijā šodien ir pat daudz labāks kā Anglijā.

Austrumeiropā Padomju Savienība gan smagi cieta no vācu iebrukuma, bet pēc bagātīgās amerikāņu ieroču piegādes un otrās frontes radīšanas Rieaumeiropā, palika tomēr galu galā uzvarētāja. Uzvaras skurbumā angļi un amerikāņi atļāva Padomju Savienībai okupēt pusi Eiropas, ieskaitot arī Poliju, kuras dēļ Anglija iestājās kaŗā. Angļi kaŗu ar Vāciju iesāka arī tādēļ, ka gribēja redzēt savu nopietnāko saimn. konkurentu iznīcinātu. Cits viss bija tikai līdzeklis, lai to panāktu. Toreiz Anglija nedomāja, ka arī Padomju Savienība var kļūt pat vēl bīstamāka par Vāciju. Vēlāk gan Čerčils no Staļina prasībām saprata, ka komūnistiskais režīms var izvērsties par jaunu draudu, bet tad viņš vairs neko nespēja darīt pret ASV prezidentu Rūzveltu, kurš politiskos jautājumos ar Padomju Savienību rādīja neiedomājamu tuvredzību.

Tagad Padomju Savienība pārvalda pusi Eiropas. Tā ir pārņēmusi visu tajā esošo smago rūpniecību un attiecīgos speciālistus un, nezaudējot laiku, turpina bruņoties, kamēr ASV un Anglija centās atbruņoties. Brīdinājumi, kas nāca no okupēto valstu bēgļiem, sabiedrotiem bija tikai nepatīkams traucējums.

Okupējot Austrumvāciju, Pad. Savienība ieguva vācu raķešu ieročus — V 1 un V 2, kas tagad vēl uzlaboti. Ja kaŗa gadījumā ar šiem raķešu un citiem ieročiem ir apdraudēta Rūras smagā rūpniecība, tad ne mazāk apdraudētas ir arī Anglijas milzīgās rūpniecības pilsētas, kurās dzīvo miljoniem iedzīvotāju. Ja iepriekšējā kaŗā visvairāk cieta Vācijas pilsētas, tad tagad ar tādu likteni ir jārēķinās Anglijas pilsētām. Iznīcinot Anglijā Londonu, Birminghamu, Mančestru, Liverpuli, Šefildu un citas rūpniecības pilsētas, Anglija kā rūpniecības valsts vispār beigs eksistēt. Arī te slēpjas atbilde tam, kādēļ angļu politiķi ir tik draudzīgi Padomju Savienībai. Tikai tādēļ, ka angļu politiķi apzinās briesmas, kas draud Anglijai kaŗa gadījumā, šie politiķi grib par katru cenu novērst nākošo pasaules kaŗu, vai vismaz to novilcināt. Tādēļ angļi ir pret katru stingru nostāju pret Padomju Savienību, tādēļ arī ASV politiķi tagad dzird no angļiem tik asu savas nostājas kritizēšanu. Ja angļiem noderēs, viņi piekāpsies vēl tālāk Padomju Savienības priekšā. Baltijas valstu iekļaušanu Padomju Savienībā Anglija jau de facto ir atzinusi un tālāk var sekot de jure atzīšana. Ka angļu solījumiem nevar ticēt, to taču pierāda nelaimīgā Polija. Anglijas politiķu mūžīgā locīšanās un piekāpšanās nevar stāvokli glābt, bet varbūt novilcināt liktenīgo sadursmi. Kādēļ gan arī Padomju Savienībai riskēt ar kaŗu, ja līdz šim viņa visu var iegūt tāpat? Čerčils, liekas, sava mūža atlikušo laiku grib par katru cenu nodzīvot bez kaŗa riska un negrib pieredzēt Anglijas sagraušanu un līdz ar to savas slavas norietu.

J. R.

VILCIENAM AIZEJOT

JĀNIS KLĪDZĒJS ATVADĀS NO ČIKĀGAS

Čikāgas latviešu starpā jau ilgāku laiku klīda balsis, ka rakstnieks Jānis Klīdzējs gatavojoties atstāt Čikāgu un pārcelties uz dzīvi Klusā okeana piekrastē. Prese to gan atsauca. Bet kādu rītu rakstnieks jau atradās stacijā, saiņu, koferu un pavadītāju ielenkts.

„Tomēr brauksit projām no Mičigana ezera krastiem?"

„Kas gan pēdējos 10 gados vairāk darīts kā braukts? Esam jau tā pieraduši pie mugursomas ar kukuli maizes, dvieli, pāris grāmatām, dažiem dzīvē nepabeigtiem sapņiem un došanos tālāk... Kur gan vairs ir mājas? Varētu teikt, ka braukšana ir kļuvusi par paradumu. Protams, ir arī prātīgāki iemesli."

„Vai šai laika sprīdī esat uzrakstījuši kādu grāmatu?"

„Ja Astras apgāds paspēs, tad uz Ziemassvētkiem izdos stāstu un noveļu krājumu Viņas un viņi."

„Viņas un viņi? Kāpēc tik dīvains nosaukums?"

„Kaut kur cilvēka jocīgajā dziļumā ir daudz vairāk neskaidrību un sarežģījumu nekā gramatikā. Mēs arvien esam gribējuši ticēt, ka cilvēka laimes un nelaimes cēlonis ir kāds cilvēks. Es nemēģinu to atrisināt, tikai parādīt. Gribēju pateikt labdienas viņām, tad viņiem, tad viņām un viņiem kopā. Redziet, tā nu galu galā sanāk diezgan daudz arī no gramatikas."

„Te bija dzirdāms, ka jūs rakstāt romānu Dāvātā dvēsele. Vai to turpināsit rietumu krastā?"

„Nezinu. To redzēšu, kad būšu tur. Kaut ko jau darīšu un centīšos domāt, ka dzīvoju."

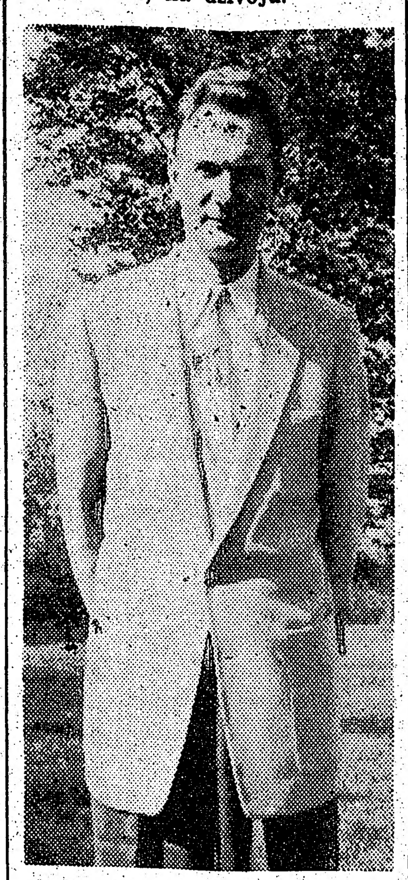

Jānis Klīdzējs

„Ko jūs sakāt par mūsu trimdas rakstniecību?"

„Labāk, ja nesaka neko. Iespējamais top paveikts. Rakstniecībai, tāpat kā citām profesijām, vajadzētu būt sistēmatiskam mūža darbam. Turpretī mūsu rakstniekiem ir iespēja rakstīt tikai tajās stundās, kad viņi jau noguruši kādā citā darbā. Tad tie spēj dot vienīgi dažas izplēstas strēmeles no iecerētā. Tomēr grāmatas top."

„Un par mūsu kultūras dzīvi?"

„Dažās nozarēs mūsu tautieši vēl arvien ir atsaucīgi: teātrim, grāmatai, latviešu draudzei un skolai. Tas pagaidām garantēts uz pieciem gadiem."

„Ne ilgāk?"

„Par turpmāko parunāsimies 1958. gadā."

Vilciens grasās drīz noiet. Pēdējie pasažieri iekāpj vagonos. Jāsteidzas.

„Un ko jūs gribētu teikt Čikāgas tautiešiem, dodoties projām?"

„Ja es būtu politiķis, tad droši vien zinātu kaut kādus „uguns vārdus". Man tādu nav. Domāju, ka čikāgieši paši caur dūmiem un sodrējiem, kas nāk no 10.000 fabriku skursteņiem, arvien ir centušies saskatīt zvaigznes arī bez „uguns vārdu" mudinājumiem."

Al. Ru.

Lai dzīvo miera mīļotāji...!

Pad. Savienības armijas stiprums — 227 divīzijas

Ja var ticēt Rietumeiropas aizsardzības savienības valstu ģenerālštābā pēdējām analizēm par Padomju Savienības armijas pašreizējo lielumu, tad tas ir: 227 divīzijas. Pēc ieroču šķirām šis skaits sadalās: 63 tanku divīzijas, 52 kājnieku, 36 mechanizētās, 7 arktiskās speciāldivīzijas, 6 izpletņu lēcēju un 5 kavalērijas divīzijas. Mazliet patīkamāks Rietumeiropas aizstāvjiem ir pārskats par šo spēku sadalījumu. No Murmanskas līdz Melnajai jūrai, (iesk. arī okupācijas spēkus rietumos), no pieminētājiem spēkiem esot izvietots 21 proc. un 18 proc. no aviācijas. (Lidmašīnu skaits pārskatā nav pieminēts). Pad. Savienības centrālajā reģionā Maskava - Urāli atrodoties 19 proc armijas un 15 proc. aviācijas spēku. Aizkaukāzā un Kazachstanā 9 proc. armijas, 11 proc. aviācijas, Rietumsibirijā 4 proc. armijas, 2 proc. aviācijas. Toties daudz interesantāka aina ir Tālajos Austrumos. Ziemeļaustrumsibirijā, no Jakutskas līdz Beringa jūras šaurumam atrodoties 24 proc. armijas un 25 proc. aviācijas spēku, bet gar Mandžūrijas robežu līdz Vladivostokai — 23 proc. armijas un 29 proc. aviācijas. Ja šī informācija kaut cik atbilst patiesībai, tad Čerčilam gandrīz neatliekami ir jābrauc uz Maskavu un jāpateicas Maļenkovam par to, ka Krievijas vēsturē pirmo reizi tās galvenie spēki ir pārvietoti tālu no Elbas un Donavas un daļa tādos apgabalos, kur ķeizariem agrāk pat „gordovoju" nebija!

Tāpat, ievērojot sarkanarmijas „vājumu" Rietumos, džentlmeniskas tradīcijas prasa, lai Maļenkovam apsolītu, ka no šīs puses viņa vergu valstības pārstāvēšanu garantēs arī Atlantijas sav. bruņotie spēki. Lai dzīvo miera mīļotāji no Pirenejiem līdz Kamčatkai!

Va-. Pe-.

KULTŪRAS CHRONIKA

PROF. A. ANNUSS 60-GADNIEKS

27. oktobrī prof. Augusts Annuss dažu draugu sabiedrībā atzīmēja sava mūža 60. gada dienu. Mākslinieks dzīvo Nujorkā, kur māca stikla glezniecību City kolledžā. Mākslinieks pašlaik centīgi strādā pie lielas altāra gleznas „Kristus bēgļu laivā", ko pasūtinājis mācītājs A. Sudars Miera draudzes baznīcai Čikāgā. Šī glezna simboliski attēlo bēgļu likteni, kad tie atrodas bangojošās jūras varā un vienīgi Pestītājs var izvadīt viņu laivu caur visām briesmām. Prof. Annus ir iecerējis sarīkot sau darbu skati.

JAPĀNA SĀK ATDZĪVOTIES

Japānas ārlietu ministrija nolēmusi financiāli atbalstīt labi pazīstamo organizāciju: Internacionāli kultūrālo attieksmju apvienību, piešķirot tai 2,5 miljonu jēnu. Kokusai banka Šinkikā pirms pēdējā kaŗa par savu galveno uzdevumu turēja ziņu ievākšanu slepenajam dienestam. Bez tam 1953. g. budžetā nozīmēti 25 miljoni jēnu diplomātisko misiju kultūrālām aktivitātēm.

PAŠATZĪŠANĀS

Šajā rakstā sakopojam četras komūnistu pašatzīšanās, kas atsedz patieso stāvokli okupētajā Latvijā.

1.: Cīņa 10. oktobrī paziņoja, ka „partija izvirzījusi uzdevumu, lai šogad ikvienā kolchozā gādīgi strādājošie kolchoznieki būtu nodrošināti ar maizi." Ja nu pati Cīņa runā par „uzdevumu", tad jāsecina, ka līdz šim pat ne kolchoznieki — trieciennieki nav bijuši nodrošināti ar maizi.

2.: Sovetskaja Mološež oktobra sākumā atklāti pastāstīja, ka „dažas komjaunatnes organizācijas neievēro brīvprātības principu politskolu un pulciņu klausītāju komplektēšanā." Kādā veidā spieda nākt uz sapulcēm Baigajā gadā, to mēs atceramies; gluži tāpat tas notiek arī tagad. Interesanti, kā šis komūnistu izdevums pamāca, ka „jārada sabiedrisks noskaņojums pret tiem, kuri neapgūst politiskās zināšanas."

3.: Ar plašu žestu Rīgas radiofonā 19. okt. krieviski pastāstīja, ka Rēzeknes raj. kolchozs Boļševik izsniedzis diviem kolchozniekiem avansu pa 400 rubļu katram govju iegādei. No kādas agrākās ziņas uzzinām, ka pavāja govs maksā 10.000 rubļu.

4.: 20. oktobrī kāds biedrs Šilovs stāstīja par „lielo uzplaukumu" okupētajā Latvijā. Runātājs minēja, ka 1954. g. liellopu skaitam jābūt 960.000. Statistika rāda, ka 1939. gadā Latvijā bija 1.271.800 liellopu un 1943. gadā 1.083.300. Šilovs lielījās, ka 1954. gadā govju skaits sasniegs 560 tūkst. Jāatceras, ka 1939. gadā Latvijā bija 890.000 govju. Tas vis liecina, ka par spīti propagandai par „uzplaukumu," nav sasniegts pat tas līmenis, kāds bija vācu okupācijas laikā, nemaz nerunājot par Latvijas brīvības laika līmeņa sasniegšanu.

Aiz DZELZS aizkara

PRETAMERIKĀNISKĀ PROPAGANDA

pēdējā laikā strauji pieņēmusies. 11. oktobrī Rīgas radiofonā nolasīja rakstu „Mūsdienu amerikāņu un angļu buržujiskās ideoloģijas marazms." Ļeņins pirms 30 gadiem teicis: „Uz katra dolara ir netīrumu pika un asins pēdas," un tas esot tiesa arī tagad. Rakstā akcentēts, ka „labā spārna sociālisti un Vatikāns ar suņu padevību kalpo amerikāņu imperiālistiem." Atgādināts, ka ASV darbojas 256 reliģiskas organizācijas, kas „ar saviem sprediķiem mēģina apslēpt darba ļaužu neapmierinātību ar kapitālisma iekārtu." Līdzīgā tonī bija rakstīts kāds cits raksts, kuru nolasīja Rīgas radiofonā 17. oktobrī. Šī raksta virsraksts: Amerikāņu izlūkošanas organu graujošā darbība pret miera nometni."

15. oktobrī Rīgas radiofonā stāstīja par bērnu dzīvi Amerikā. Kādā skolā ieradies inspektors un paziņojis, ka krievi uzbruks ar bumbām un tādēļ katram bērnam ar speciālu tinti jāuzraksta uz žetoniem savs vārds. Bet skolotājs, kas pats jaunībā bijis Krievijā, pastāstījis bērniem, ka krievi nekad neuzbruks, un rezultātā — bērni uzrakstījuši uz žetoniem savu vārdu vietā saukli: „Krievi ir par mieru, viņi nekad nevienam neuzbruks!" Šīs pasakas beigās pieteica, ka attiecīgā skola slēgta un skolotājs apcietināts.

VIŅIEM KLĀJAS SLIKTI

Jau agrāk esam novērojuši, ka Rīgas radiofonā ziņojumi atklāj latviešu naidu un vēsumu pret svešiniekiem. Pašlaik šis asums vēršas pret tiem krievu komūnistiem, kas no pilsētām izsūtīti laukos „savest kārtībā kolchozus." 14. oktobrī Rīgas radiofonā nolasīja Daugavpilī krievu valodā iznākošā laikraksta ziņu, cik slikti šos „specus" sagaidījuši Mašīnutraktoru stacijā Daugavpilī. Liekas, ka tikpat bēdīgi iet tiem krievu bērniem, kuriem jādzīvo latviešu vidē. Vecplatones latviešu skolā iet Vitja un Ņeja. 20. oktobrī radiofonā pieminēja šo abu krievēnu grūtības. Komjauniete Aina Gaile palīdzot šiem krieveļiem iemācīties latviešu burtus.

13. OKTOBRIS

tika plaši atzīmēts kā Rīgas atbrīvošanas gada diena. Šajā sakarā Rīgas radiofonā pastāstīja vienu otru interesantu ziņu par Rīgu pēc sarkanarmijas ienākšanas. Ūdensvadi atjaunoti pēc 11 dienām, pēc viena mēneša sākusi strādāt gāzes fabrika un izgājis ielās pirmais tramvajs. Pirmā skola atvērta 26. oktobrī. Pašlaik Pontonu tilts satiksmei slēgts, jo tā vietā paredzēts celt pastāvīgu tiltu. Tāpat jaunu tiltu paredzēts celt agr. Valdemāra un tagadējā Koka tilta vietā. Kad tas būšot padarīts, Daugavas krieso krastu ietērpšot „tīrā granītā." Vecrīgā drupu vietā tagad izveidoti zāļu laukumi. Stāstīja, ka atjaunos arī Pētera baznīcu — „kā vēsturisku pieminekli" un tajā iekārtos mūzeju (antireliģisku?). Bet par Pētera baznīcas atjaunošanu stāsta un lielās jau vairākus gadus... Kas gan noteikti uzcelts, tas ir 18 m augstais Staļina piemineklis. Raksturīgi, ka kāds cits šās dienas raidījums noslēdzās ar šādiem vārdiem: „Cīņa pret buržujisko nacionālismu ir katra padomju pilsoņa vissvētākais pienākums."

GATAVOJAS OKTOBRA REV. ATCEREI

Rīgas radiofons stāsta, ka tie būšot „pavisam lieli svētki." Jau tagad cilvēki sāk pirkt svētku dāvanas, ko dāvināt Oktobra rev. atcerei. Priekšsvētku dienās pārtikas veikali būs atvērti līdz pusnaktij. Laikam taču dos kādas „svētku preces." Priekšsvētku dienās rūpniecības preču veikali darbosies līdz 22.00. Radiofonā paziņoja, ka svētku demonstrācijas laikā būs gādāts, lai demonstranti varētu iegādāties auglus, krastus uzkožamos un konditorejas izstrādājumus. Rīgas tabakas fabrika izlaidīs uz svētkiem 350 tūkst. kārbiņas jaunu papirosu šķirni — Oktjabrskija.

SĪKAS ZIŅAS

Rīgas šīferu rūpniecība apgādā savus ražojumus nevien Baltijai, bet arī Baltkrievijai, Maskavai, Pleskavai, Kaļiņinai. — Zinātņu Akadēmijas Augsnes un zemkopības institūts pašlaik pēti Rīgas apkārtni, lai atrastu dārzkopībai noderīgu zemi. Nebūs grūti to atrast, jo nolaistu atmatu kolchozos diezgan. — Rīgas pilsētas izpildkomitejas priekšsēdis ir b. Lēcis, kurš radiofonā teica, ka pēdējos 9 gados uzceltas jaunas vai atjaunotas ēkas uz 203.000 kv. m lielas platības. Kaŗa laikā 170.000 kv. m tika nopostīti, Tātad jaunceltņu visai maz. — Pašlaik okupētajā Latvijā darbojas 1.513 kolchozu un 107 Mašīnu-traktoru stacijas. — 15. oktobrī sākās Baltijas mākslinieku jaunrades konferences. Raksturīgi, ka ieradās „speci no Maskavas" un apsprieda arī mākslinieku politisko zināšanu līmeņa papildināšanu. Lauksaimniecības darbiniekiem paredzētajā raidījumā krievu valodā stāstīja, ka kukurūzu ēdot visi lopi un arī Latvijā kukurūzu varot audzēt.

VALMIERĀ

darbojas siera un sviesta meistaru skola. Skolā mācās ap 100 audzēkņu. Šī esot vienīgā šāda rakstura skola visā okupētā Latvijā.

PĻAVIŅU RAJONĀ

darbojas kolchozs Varonis, kas piedalījies kādā lauksaimniecības izstādē Cēsīs. Minētais kolchozs šogad pirmoreiz audzējis kukurūzu 2 ha lielā platībā. Sēkla ievesta no Kijevas. No iegūtās ražas nākamgad apsēs 20 ha.

Tālivaldis Dangavs

BALSIS SAVANĀ

STĀSTS

XVIII

Tā ir jauna, gandrīz vēl meitene. Ausīs kociņi, seja tetovēta baltām svītrām. Krūtis kailas un līdzīgas diviem konusiem. Ap viduci svītraina lupata. Bet kāju lieliem tāds savāds izliekums, kas pievelk acis.

Ar zīmēm un skaņām noskaidroju, ka viņi divi vien bijuši medībās un ka cilts mītne tālu.

Tātad esmu neaprobežots valdnieks par viņu. Karakungs.

Jau iebaudu mati, kas pēc visa pārciestā, pēc negulētā un skrietā, mani noreibina kā glāze degvīna neēdušu. Uzkūpinu arī cigāru, un mani skatieni aizklīst pie viņas lieliem. Tad paveros uz augšu: ir bezgalīga nakts; tad apkārt — bezgalīga savana... Un mēs esam divi vien. Man ir laba sirds, es pieceļos, eju pie viņas, lieku roku uz pleca un maigi spiežu uz leju, rādīdams, lai viņa atsēžas. Tad nometos blakus un dodu mati sūkt. Viņa kļūst drošāka, jau iegrib cigāru, un nu abi to pīpējam. Mana plauksta uzspiežas uz viņas gurna. Jūtu gludu miesu reizē stingru un maigu, un ugunskura atspīdumā viņas āda šķiet tumši brūna

Kāds veselīgs ķermenis!

Manī atkal pamodās zinātnieks: līdz šim biju pētījis kukaiņus, dažus dzīvniekus un stādus, bet pašu galveno — cilvēku, radības kungu vēl ne. Un nu manās rokās bija dzīvs anatomijas atlass, un vēl sieviete, ko līdz šim neesmu skāris, nedz kailu redzējis!

Es nospiedu indiānieti guļus. Pārlaidu pirkstus viņas matiem, kas uz pieres bija apgriezti, bet citur gaŗi. Paglaudu apaļos vaigus, saņēmu zodu, no kuŗa tad roka novirzījās lejā un apmetās ielejā starp abiem konusiem. Man kļuva tā kā sausāks mutē. Domas sāka šaudīties pa galvu iekšā un ārā, kamēr tur apmetās viens vienīga:

Nu ir reize noskaidrot, esmu vai neesmu fantasma.

Es pielēcu kājās, nervozi staigāju un pīpēju. Paglūnēju uz viņu un atradu to par meža puķes ziedu, kas nupat atvēries. Atkal notupos pie viņas, un mana sirds sāka lēkt, kad roka tuvojās gurnu autam, lai to saņemtu. Indiāniete cirtās uz priekšu, tad apsviedās uz mutes, bet mans maigums viņu nomierināja. Atraisīju rokas un ņēmu mežu meitu savās skavās. Viņas seja pauda samulsumu, kādu vēlēšanos, kas vēl tālu, un tāpēc līdzīgu sastingušam sapnim.

Viņa attapās, ka tai ir gods būt par pirmo sievieti manā mūžā

Atskāris, ka tomēr neesmu fantasma, bet cilvēks, nu kļuvu pavisam līksms, un mani pārņēma laba sajūta, drosme un spēks. Līdz ar to zuda ir izbīšanās, ir sastinguma izteiksme, arī manas, vēl civilizācijas neskārtās partneres sejā. Un lomas mainījās: viņa atdzīvojās, iekarsa un kļuva ļoti darbīga, kamēr es, seņori, sāku gluži apsikt. Paši saprotat! Tik daudz pārcietis, ne lāga ēdis, ne gulējis, vēl iesācējs, un svešā zemē... Un tā drīz vien man sāka likties, ka es esmu gūsteknis un viņa uzvarētāja, kas ar mani rīkojas, kā vien tīk: mīca un spaida, viļā un cilā, tur kā dzelžos, tā atņemdama man patstāvību. Redzēju, ka labi nebūs, un sāku stīvēties pretim, lai atbrīvotos, bet nekā. Viņai bija vairāk spēka.

Man radās nelabums ap sirdi un tāda sajūta, ka topu piesmiets. Kļuvu pavisam vārgs, tad ļengans kā smagi piedzēries. Pēc tam pēkšņi biju cieši aizmidzis.

Rīts atnesa līdzi lielu vilšanos. Gaismā nu redzēju, cik indiānietei biezas un zilganas lūpas, cik mazas un melnas actiņas, cik nedzīvi vaigi un mute, cik lielas kāju pēdas, platām malām, biezu zoļādu. Manas acis vairs neapstājās pie viņas lielu izliekuma, ne arī konusiem, un es viņai pasniedzu savu dvielīti, ko siet ap gurniem, kas vēl arvien bija kaili. Kā lielās paģirās vēmiens cēlās no pakrūtes līdz lūpām, bet tā bija aptašķīšanās sajūta, kas skubināja mani attālināties no indiānietes. Sāku sagatavot sainīti kā arī paciņu, ko iedot šķiroties. Bet viņa nesaprata, ko gribu, kad tai ieliku mantu rokās un rādīju iet prom. Gluži otrādi, viņa pielika pirkstu pie manas sejas, rādīja uz lēcošo sauli, ņēma mani pie rokas un veda pie mūļa, visu darīdama tā, it kā taisītos man līdz.

Nu, tas tik vēl trūka!

Lēcu tūdaļ mūlim mugurā un cietsirdīgi viņu atstāju vienu. Indiāniete skrēja pakaļ, bet es tik uzšāvu mūlim, lai rikšo, un attālums starp mani un viņu kļuva ik brīdi lielāks. Kad sekotāju vairs nemanīju, jāju lēnām pretim saulei. Likās, arī mana dzīve iet pret kaut ko gaišu, un šādā dvēseles apgaismības brīdī es nu varēju mierīgi atskatīties uz visu, kas noticis, kopš atstāju kapatazu kokā. Bet iepriekšējie notikumi viegli aizgāja kā mazas zivis caur lieliem tīkla caurumiem, iesprūda tikai pats pēdējais — mana gulēšana ar indiānieti. Par to es domāju un domāju, izdomāju pūriem domu, līdz uztaustījos patiesībai, kas man iedūra kā ar pirkstu acī.

Es nobījos un sāku vaimanāt:

„Ko gan esmu izdarījis, ko gan esmu izdarījis!"

Ja indiānietei būs bērns, tad es savu pēcnācēju esmu aizsviedis aiz gadu simteņiem, pat tūkstošiem, notiesādams par metīsu, par mondongo, kādu baltais cilvēks nevar atzīt par savu brāli.

„Ai, ai, es esmu izsvaidījis manus pēcnācējus vienaldzīgi kā govs savus mēslus!" es iesaucos, šai brīdī skaidri izpratis vāciešu cenšanos pēc rases tīrības, un liels sašutums radās pašam pret sevi un traks niknums uz indiānieti.

Strauji griezu mūli pretējā virzienā un devos atceļā, visu laiku skubinādams lopu vai saukādams pēc indiānietes. Pagāja šī diena un arī nākošā nakts. Atradu gan nošauto indiāni, kas jau bija noēsts līdz kauliem, bet no sievietes ne vēsts. Meklēšanu nepārtraucu, arī klaigāšanu nē. Gāja dienas un naktis. Aizmirsu ēst un dzert, arī mūļa pavadu turēt rokās. Tik galva strādāja, radīdama jaunu mācību, kas reiz ienesīs veselu pagriezienu dabas mācībā un filozofijā.

Es atradu to, ka par Dievu stāsta saule. Viņu tāpat kā sauli vai nu bīstas, vai mīlē. Ja nebūtu saules, būtu tumsa; ja nebūtu Dieva, nebūtu arī cilvēku, jo cilvēkā atspīd Dievs.

Par cilvēku stāsta mēness. Arī cilvēks iznirst no tumsas, tad aug, uz priekšu skatīdamies, iegūst pilnību vīra gados un tad atkal sāk dilt, atpakaļ skatīdamies, kā to dara veci, lūkodamies savas pagājušās bērnības un jaunības laikos. Un tad ir atkal tumsa. Kas notiek ar cilvēku šai tumsā? Te notiek tas, ko saka Gamļets: „E... būt vai nebūt!" Jo šai tumsā vairs nav paša cilvēka, kam ir pase, drēbes un miesa, bet tikai viņa gars jeb dvēsele. Šī tumsa ir skrīniņa un Rentgena kabinets vienā laikā. Neizskrīnētie atkal iziet gaismā — ieiet citās miesās un atkal dzīvo tālāk, jo dzīvība ir sīksta. Bet kas notiek ar izskrīnētiem? Vai nevar būt, ka tos sabāž pazemē, kuru uzgāju, ja tāpēc arī Čako tik nelāgs un vientuļš, tik pretrunu pilns kā saule ar lietu un aukstums ar tveici, lai cilvēki te nedotos un visu neizokšķerētu? Tie tur iesaldēti kvernē, un tikai viņu balsis dzirdamas. Cik vajadzīgs, tik tos paņem kāda roka. Tādus tēviņus kā kapatazs salaiž buļļos un gorillās, lai tad nu iztrakojas lielākās miesās, nekā tas iespējams kā cilvēkiem. Kad nomirs tie krievi, kas baidās nomest mokas un mirt par brīvību, tad pasaulē būs ēzeļu un slaucamu govju bagātība. Tam jau ir pierādījumi pasaulē caur Bileama ēzeļmāti, kas runājusi, un guarani meiteni, kas pazīst Heidelbergu.

Ja nomirst briesmoņi, teiksim, ja nomirtu Staļins, tad viņa dzīvība, kas saistīta grēkiem kā katordznieks važām, tiktu sviesta ar milzīgu spēku pret klintīm, tā kā dzimtu odi un mušas, utis, gnīdas saškīstu drumstalu drumstalās, un skuteles, kaškis, ērces, blaktis, blusas un spradži, tripera gonokoki un sifilisa spirachetas, jo kas ir negants bijis, sāk atkal ceļu augšup kā asinssūcēji. Kad šie sīkie asinssūpas būs savus grēkus izpirkuši, tāpat nospiesti ar nagu, samīti kājām, vai nāvēti ar iešļircinājumiem, tad saškīdušās dvēseles daļas iet tālāku ceļu pa evolūcijas kāpnēm kā āķu tārpi, cērmes, lenteņi, spalīši.

Ja mana atmiņa nemaldina, tad pēc Ļeņina nāves plosījās traka gripa. Katra sērga ir kāda mums nesaprotama sistēma, un kaut kāda sistēma ir arī šī šķībača mācībai.

Kad nu briesmoņa dvēsele kā dubļu pika saškaidīta pret sienu un piciņu un šļakatu 1020 izgājuši par sevi cauri visai kukaiņu, mīkstmiešu un cietmiešu klasei (ja nu akurāt daļiņas attīstība nav apstājusies pati pie sava vanckara), šāvušās ūdenī par zivīm, plēsušās ap maitām kā šakaļi, beidzot tad nu nonāk cilvēka formā caur Afrikas pigmejiem, tad Austrālijas mežoņiem, zulu kaferiem, nēģeriem un indiāņiem, cauri dzeltenai rasei, tad semītiem, dienvidamerikāņiem, poļiem un krieviem... Tas prasa miljoniem gadu. Bet ko gan nodarījusi kāda heidelberģiešu dvēsele, kas atkritusi pusindiānietē? Un kas būs ar mani, kad nonākšu tur tai tumsā?! — esmu atzinis indiānieti, vai arī mani nenostums šinī rasē?

Nostums gan!

Un es vēl niknāk dzenāju mūli, jo atrast indiānieti bija mans 'būt vai nebūt'.

Jā, jā,... Tāpēc jau dzīvs būdams esmu nokļuvis Dienvidamerikā, tāpēc jau esmu zaudējis zirgu un sēžu uz mūļa, lai tad pārsēstos uz ēzeļa un grimtu arvien zemāk un zemāk... Tieši kā ar laso kāds velk mani no baltās rases kā no kalna gala aizā.

Lūk, Manuelita mani gribēja. Visu notiesātais grib otru līdzīgu, hehehē. Te ir arī mans otrs es, kas varbūt izzadzies no pazemes, un arī mans gals — ģindenis ar manu seju.

Mūlis zviedza, es brēcu. Mūlis spārdīja pakaļkājas gaisā, es situ pa savu galvu ar dūrēb. Nokrita mans sombrero, mēle pampa bez valguma, acīs metās zaļgana gaisma, tad zila, tad tumša...

Jau esmu tai tumsā. Mani skrīnēs. Lūk, balts spožs stars kā jo sta jau mirdz! Tas ķers mani, es kritīšu, sašķīdīšu...

Krītu, es jau krītu, krītu!...

Es atmodos bez zobiem, savām drēbēm un naudas kādā telpā, vēsā un pašaurā. Man bija mugurā krekls garām piedurknēm. Piecēlos no lāviņas vēl gluži vārgs, džinkstoņu galvā un sāpēm ausīs.

„Kur gan atrodos?"

Durvīs bija mazs aizrestots lodziņš, pa kuru redzēju garu gaiteni un pelēkus stāvus.

„Vai esmu slimnīcā?"

Kad mani apmeklēja ārsts ar spēcīgu slimo kopēju, es noskaidroju, ka atrodos trako mājā.

„Bet es taču neesmu traks," uztraucies mēģināju iestāstīt ārstam, un kopējs tūdaļ sasēja mana krekla piedurknes uz muguras.

„Traks jau neesat," ārsts smaidīja, „tik nevesels."

Un viņi izgāja, durvis noslēgdami.

Mani baroja ar sutinātiem rīsiem, ceptu mandioku un vārītu govs gaļu. Ar pirmiem tiku viegli galā, ne tā ar gaļu, ko nevarēju sakost bez zobiem. Bija jāmācās to sūkāt kā konfekti, jo gaļas sula man bija vajadzīga spēku atgūšanai. Tāpēc allaž kāds kumoss atradās mtē, un pēc nedaudz dienām jau jutu, ka sāku manāmi uzlaboties. Šis apstāklis daudz ko ienesa manā domāšanā, kurā vēl arvien nāca un gāja atmiņas par neseno.

(Turpinājums sekos).

ZIEMASSVĒTKI PAŠU MĀJĀS!
REALTOR
J. J. ELLIS
383 RONCESVALLES AVE, TORONTO
5 nekustamo īpašumu biroji jums dod iespēju iegādāties īpašumu jebkurā pilsētas daļā ar katram piemērotu iemaksu. Mūsu latviešu aģenti:
LA 8000
V. LIEPIŅŠ
Tel. mājās LL 6170
E. HENIŠS
Tel. mājās JU 1046
E. ŠTEINHARDS
Tel. mājās LA 4028
OL 6321
Sniedz jums nesaistīgu informāciju un sagādā aizdevumus līdz $3.000 par 3% gadā visīsākā laikā. Pārliecinieties paši

DR. JĀNIS KAROLS
LATVIETIS
Praktizējis Latvijā, Vācijā un Kanadā. Sniedz dzemdību palīdzību.
Slimniekus pieņem TORONTO, 404 DELAWARE AVE
no 9—11 un no 5—7. Izņemot trešdienas. Toronto, tel. OL 1681.
Ar Harbord tramvaju līdz Halam ielai

1. Iznākusi:
Rokas grāmata un pilnīgs kalendārs
LATVIEŠIEM SAV. VALSTĪS UN KANADĀ
1954. gadam
(2. GADA GĀJUMS)
BAGĀTĪGS, PRAKTISKS SATURS
Redaktori: Dr. J. VOLMĀRS, J. KADILIS, mag. Mr. A. SVENNE
Individuāliem pasūtinātājiem grāmata jau nodota pastā un dabūjama arī visās nozīmīgās latviešu grāmatnīcās Sav. Valstīs un Kanadā. Cena $1.50
2. Sagatavošanā:
Moderna veselības grāmata
1. Medicīniskā daļa. 2. Praktiski juridiski-ekonomiski padomi.
Abas daļas vienā grāmatā
VAIRĀKU AUTORU KOLLEKTĪVS DARBS
Liekat šo grāmatu sev piesūtīt, samaksājot tūliņ vai to saņemot
Cena: brošēta $2.80, iesieta $3.50
Pasūtinot vienu vai abas grāmatas tieši apgādā, pasta izdevumi nav jāmaksā
J. KADIĻA APGĀDS
Izlietojiet pasūtinājumam šo kuponu:.
Adrese: Mr. J. KADILIS,
620 W. 189th St.
New York 33, N.Y., U.S.
1. Lūdzu piesūtīt man ..... eks. ROKAS GRĀMATA UN PILNĪGS KALENDĀRS LATVIEŠIEM SAV. VALSTĪS UN KANADĀ 1954. GADAM. Pievienoju čeku, pasta O.M., skaidrā naudā $.....
2. Bez tam lūdzu rezervēt un piesūtīt man ..... eks. MODERNA VESELĪBAS GRĀMATA (brošētu, iesiestu), par ko maksāju tūliņ . . . . . $.....
maksāju grāmatu saņemot
(nevajadzīgo svītrot)
Mr., Mrs., Miss .....
Adrese .....
.....

MANN & MARTEL
REALTORS
1245 BLOOR ST. W., TORONTO, TEL. OL 8481
Speciālpārstāvis lauku nekust. īpašumu (fārmu) pirkšanas un pārdošanas lietās
A. TĪCMANIS
Katru pirmdienu, trešdienu un sestdienu
Dažādas fārmas Bramptonas, Orangevilles, Allistonas, Shellburnas un Dundalkas tuvākā un tālākā apkārtnē
SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI:
100 akru fārma, visa apstrādāta zeme, mūra dzīv. ēka (9 ist.), mūra kūts, putnu māja apm. 4000 putniem, garāža, ūdens, elektrība, upītes krastā, 4,5 jūdzes no galv. ceļa, iem. $2.000.
45 AKRU FĀRMA, visa apstrādāta zeme, 3 mūra ēkas, ūdens, elektrība, 3 siltumnīcas apkurinātas, daļēji ar inventāru, iem. $1.500, steidz. pārd. īpašnieka miršanas gad. dēļ.
200AKRU FĀRMA, 135 akri apstrādāta zeme, mežs, ganības, 2 dzīv. ēkas, (viena mūra) mūra kūts ar ierīkoj. putnkopībai apm. 5000 putniem, 2 garāžas, ūdens, elektrība, 1.5 jūdzes no galvenā ceļā, 4 jūdzes no pilsētas, ļoti labā stāv., steidz. pārd., jo saimn. pārceļas ar dzīvi uz Sav. Valstīm, iem. $2.000
Vēl daudz dažādu fārmu ar invent. un c. vajadz. priekšroc. pēc katra vēlēšanās un spējām. Palīdzam sagādāt aizdevumu iemaksām un inventāra iegādei. Nesaistīga informācija katrā laikā.

Dr. P. BĀRDIŅŠ
740 SPADINA AVE(pie Bloor)
Toronto
no plkst. 5—7 vakarā.
Tel. kabinetā RA 7203,
mājās KE 5628

Dr. A. RATINOV
Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708
TORONTO (552

Dr. S. V. FEINMAN
Vines universitātes ārsts-chirurgs
Tel. LL 5739.
Pieņem 1.30 — 3 pp. un 6—8 vak.
251 CRAWFORD St.
(Dundas stūrī) Toronto.
Runā vāciski up krieviski

Dr. B. DOBAI
ĀRSTS-CHIRURGS
465 Bloor St. W. Toronto, Ont.
Kabinetā pieņem no 10—12 un 3—7 pp. un pēc norunas pa tel.
MI 8821
RENTGENA UZŅĒMUMI

Dr. D. SAMU
Pieņem slimniekus
316 St. CLAIR Ave, W,
pie Spadina Rd.
Diplomēts iekšķīgās un ādas slimībās
Tel. MI 8669

IZDODAMA liela nemēbelēta istaba ar virtuvi. Zvanīt MU 4732 (497)

IZDODAMAS divas nemēbelētas istabas un saules istaba. Zvanīt HO 6433, Toronto. (495)

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
izdara pakalpojumus katrā laikā
ZVANĪT OL 1403, Toronto

SPORTS

MONTREĀLAS ŠACHISTI ORGANIZĒJAS

MLSK ierosinājumā šanāca pirmā šachistu sanāksme Montreālā. Šachisti par savu vadītāju izraudzīja A. Grebli. Šacha sekcijā darbojās gan gados vecāki šachisti, gan arī gados pavisam jauni. Praktiskas spēles notiek katru svētdienu no plkst. 19 sekc. vad. A. Grebļa dzīvoklī 2219 Prudhomme Ave, Apt. 9, N.D.6. Visi šacha cienītāji un interesenti tiek lūgti pieteikties uz augšminēto adresi, vai pa telefonu HU 8-5182.

Ar 15. nov. tiks uzsākts pirmais šacha turnīrs Montreālā. Turnīra uzvarētājam balvu ziedojusi MLSK. MLSK

DAŽĀS RINDĀS

YMCAs latviešu klubs radījis basketbola vienību, kas spēlēs Ontario latviešu meistarībā B klasē. Arī St. Katarīnā nodibināta latviešu basketbola vienība, kas spēlēs tai pašā klasē.

Ontario latviešu meistarības A klasē basketbolā spēlē TLSK, Sparta un TDVSK.

B klasē startē: TLSK II, Sparta II, TDVSK II, YMCA un St. Katarinas LSK.

Bostonas latviešu internās meistarsacīkstēs paukošanā ar špagu uzvarējis Kaktiņš, 2. v. Bergs, 3. v. Gailītis. Floretē — Kaktiņš, Gailītis, Bergs. Zobenā — Kaktiņš, Bergs, Kēnigs.

Pirmā latviešu tenisa turnīrā Port Vašingtonā uzvarēja Teriņš, finālā pārspējot Siliņu 6:3, 2:6, 6:4. Trešā vietā Baumanis.

Anglijas latviešu vieglatlētikas sacīkstēs sasniegti sekojoši rezultāti:
1000 m — Šmits 2:59.3 min.
10.000 m — Salnājs 36:35.0 min.
10.000 m soļošanā — Āboliņš 53:46.5 min. 110 m barjērskrēj. Nikazis 19.1. Lodē Laudobelis — 13.53 m, Feldmanis 12.30, Nikazis 11.26, Šmits 11.02.
Diskā — Feldmanis 42,67 m. Laudobelis 42.09, Šmits 39.55.
Šķēpā — Šmits 48.96 m, Nikazis 47.74, Zakēvics 39.38.

Jaundibinātā Nujorkas latviešu futbola vienība zaudējusi spēcīgajai Filadelfijas latviešu vienībai 3:9 (1:6).

Nujorkieši: Bergholcs, Pelše, Stots, Laiviņš, Dibens, Jeremics, Šķinķis, Ekstrēms, Sniedza, Bauers, Bundulis un Dunkels.

Anglijā dzīvojošais vieglatlēts Priede vietējās angļu sacīkstēs sasniedzis lodē 12.67 m un diskā 40.71, bet Āboliņš 20 jūdzes nosoļojis 3:17.00.0 st.

Sietlas pārbaudes sacīkstēs vieglatlētikā sasniegti sekojoši rezultāti:
Barjēros — Upenieks 20.8 sek. 4 reiz 100 m stafetē 48.9 sek. (M. Pētersons, Lakis, A. Pētersons, Upenieks).
800 m M. Pētersons 2:08.1 min.
5000 m K. Upenieks 16:11.6 min.
Lodē M. Pētersons 12.22 m.
Diskā M. Pētersons 37.07 m.
Trīssolī M. Pētersons 12.39 m.
Sievietēm lodē A. Upeniece 8.65 m. Diskā M. Lejēna 25.06 m, A. Upeniece 21.53 m.

Millers Zviedrijā grūdis lodi — 13.79m, bet lēkšanu četrcīņā uzvarējis Graudiņš ar 1725 punktiem pārspējot Halstahammaras zviedru vieglatlētus. Graudiņš realizēja tāllēkšanā 5.73 m, augstlēkšanā 1.55 m, kārtslēkšanā 2.80 un trīssolī 12.34 m.

INDIĀNĀPOLĒ

Izmantojot t. s. „indiāņu vasaras" pēdējās siltās dienas, Indiānāpoles vieglatlēti vēlreiz pulcējās vietējās Batlera universitātes sporta stadionā, izmēģinot spēkus 6. sacensībās apm. 1,5 mēneša laikā.

Pateicoties jaukajiem laika apstākļiem un it sevišķi konkurencei, visās izvestajās disciplīnās reālizējās jauni Indiānāpoles latviešu šī gada labākie sasniegumi, tāpat krietns skaits personīgo rekordu.

Teicamākos rezultātus sasniedza Ivars Veldre lodes grūšanā un tikai 20 g. v. Jānis Matulenko augstlēkšanā, jau 1. mēģinājumā pārvarēdams 1.625 augstumu. Liekas, ka V. lodē jau nākošajās sacīkstēs kritīs aiz 12 m līnijas, tāpat krietns progress sagaidāms no M. augstlēkšanā, kur labākā rezultāta sasniegšanu šoreiz traucēja nepiemērotie apavi un treniņu trūkums.

Ar J. Matulenko, kas Indiānāpolē tikko ieradies no Ziemeļdakotas pavalsts, šejienes vieglatlēti ieguvuši spēcīgu pastiprinājumu savai nelielajai aktīvo saimei.

Jaunos Indiānāpoles latviešu šī gada labākais sasniegums reālizējās arī diska mešanā, kur I. Veldre, metot bez apgrieziena, no vietas, iespēja 32.66 m. Piesavinoties apgrieziena māku, V. pa spēkam būtu arī daudz krietnāki varējumi.

Sacensību techniskie rezultāti:
Tāllēkšanā: 1) Grīslītis 5.70, 2) Matulenko 5.17. Tāllēkšanā no vietas 1) J. Matulenko 2.70, 2) Grīslītis 2.67, 3) Veldre 2.66. Trīssoļlēkšanā 1) Grīslītis 10.91, 2) Matulenko 10.42, 3) Veldre 10.01. Augstlēkšanā 1) Matulenko 1.625, 2) Veldre 1,495, 3) Grīslītis 1,44. Lodē 1) I. Veldre 11.93, 2) Matulenko 10,35, 3) Grīslītis 8,48. Diskā 1. Veldre 32.66, 2) Matulenko 26.08, 3) Grīslītis 20.85.

INDIĀNĀPOLES (IND.) SPORTA CHRONIKA

Ar 5. oktobri no ILB Sporta kluba kasiera-mantziņa pienākumiem, sakarā ar intensīvajām studijām vietējā Batlera universitātē, atteicies Gundārs Grīslītis. Līdz šī gada sezonas nobeigumam G. vēl pārzinās ILB Sporta kluba vieglatlētikas šekciju.

14. oktobrī ASV armijas rindās aizgājis viens no pirmajiem ILB Sporta kluba aktīvajiem locekļiem — volejbolists un galda tenisists, kādreizējais Emdenes nometnes jaunās paaudzes vieglatlēts Margers Caune.

WOODBINE COAL CO
GRover 2176, Toronto
VISLABĀKĀS
ANTHRACITA OGLES
POCHONTAS un KURINĀMĀS ogles
Kvalitāte un cena garantēta
Toronto apgkalpojam jau 40 gadu

VAJADZĪGS
Precēts pāris mājsaimniecības darbam, alga $220 mēnesī pie visa brīva. Tuvāka informācija. Toronto, tel. GI 6384. (490)

BAZNICAS ZIŅAS

Nujorkā 8. novembrī, plkst. 9.30 rītā dievkalpojums sv. Toma baznīcā Bronksā. Māc. A. Ozols.

Pl. 10.30 dievvārdi Hicksvillē. Māc. R. Zariņš.

Plkst. 3 pp. Betlēmes baznīcā Bruklīnā dievkalpojums ar Lāčplēšu atceri un dievgaldu. Māc D. Grauds un R. Zariņš. Piedalīsies Daugavas Vanagu organizācija, dziedās DV vīru koris.

Plkst. 6 vakarā dievkalpojums Ņurošelā. Māc. A. Ozols.

Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums Bruklīnā 22. nov. sāksies vienu stundu ātrāk, jau pl. 2 dienā.

Svētdien, 15. novembrī, plkst. 3 pp. Betlēmes baznīcā svinīgs dievkalpojums ar skautu un gaidu piedalīšanos. Māc. A. Ozols.

Trešdien, 18. novembra vakarā Latvijas neatkarības svētku dievkalpojums.

Detroitē (Mič.), Kristus draupojums svētdien, 1. novembrī, sv. dzes Reformācijas svētku dievkal-Marka baznīcā, 1045 E. Grand Blvd.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibisk. pārst. A. Skrodelis (99 Herkimer St., Hamilton, Ont. tel. 70136).

Prāv. A. Mitulis, 66 College St., Port Arthur, Ont.

Māc. V. Sēfers (859 Piccadilly Str., London, Ont.).

Londonā 8. nov., plkst. 4 p.p. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Niagārā, 14. nov., plkst. 7 vak., Pāvila bazn. 18. novembra dievkalpojums.

Vellandā, 15. nov., plkst. 1 p.p. Ungāru bazn., 18. novembra dievkalpojums.

St. Katarinēs, 15. nov., plkst. 4 p.p. Kristus bazn. 18. novembra dievkalpojums.

Londonā, 18. nov., plkst. 8 vak., Trīsvienības bazn., 18. novembra dievkalpojums.

Sarnijā, 21. nov., plkst. 6 vak., 18. novembra dievkalpojums.

Londonā, 22. nov., plkst. 4 p.p. Trīsvienības bazn., Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. E. Pavasars, 1139 Cannon St. E, Hamilton, Ont., tel. 9-3410.

Hamiltonā, sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave, So.) svētdien, 8. novembrī, plkst. 5.30 pp. Lāčplēšu dievkalpojums.

Ceturtdien, 12. nov., plkst. 7.00 vakarā jaunatnes sanāksme mācītāja mājā.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510)

Māc. A. Briedis (413 Dovercourt Rd., Toronto, tel.: OL 8171.

8. novembrī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā. Tai pašā laikā Bībeles skola bērniem baznīcas lejas zālē.

15. novembrī, plkst. 4 p.p. Bērnu dievkalpojums Trīsvienības baznīcā.

18. novembrī, plkst. 8 vakarā Latvijas valsts svētku atceres dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

22. novembrī Mirušo piemiņas dienā, plkst. 4 p.p. dievkalpojums ar dievgaldu sv. Jāņa baznīcā. Arī Bībeles skola bērniem.

29. novembrī, 1. adventē, plkst. 4 p.p. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā. Bībeles skola bērniem.

Māc. E. Bērziņš (5833 — 45 Ave Red Deer, Alta).

Red Dīrā svētdienas skola katru svētdienu plkst. 10 rītā.

Māc. A. Cops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873), Toronto Sv. Andreja b-cā (Carlton un Jarvis ielu st.).

Māc. H. Kušīls (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P. Q., tel. DE 8394)

Montreālā, debesbraukšanas baznīcā — Outremont un Blair Ave stūrī:

8. nov., plkst. 1 p.p. Lāčplēša dienas dievkalpojums ar dievgaldu karavīriem.

15. nov., plkst. 1 p.p. Valsts svētku dievkalpojums.

22. nov., plkst. 1 p.p. Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu.

Bērnu dievkalpojumi pusstundu pirms dr. dievkalpojuma.

Kristīti: Liga - Vita Dekmelere, Helmuta un Ilgas m.; Guna - Ingrida Zālīte, Jāņa un Lūcijas meita.

Laulāti: Egons Ziediņš un Dagmāra Trinītis.

Otavā — sv. Pāvila baznīcā, 210 Wilbrod St.:

14. nov., plkst. 7,30 vakarā dievkalpojums. Svētdienas skola stundu pirms dievkalpojuma.

Cornwall, Ont.

Kornvalē un apkārtnē dzīvojošiem latviešiem pirmais dievkalpojums Valsts svētkos.

Māc. A. Kerģis, 155 Bancroft Dr. Sudbury, Ont., tel.: 3-3284.

Māc. E. Lange, Billings Brigde P.O. Box 66, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Lyon ielā Nr. 250.

8. nov., plkst. 3 pp. bērnu un jaunatnes dievkalpojums. Pēc tam sanāksme. Gaismas bildes: pasaules radīšana, reformācija.

22. nov. Mirušo piemiņas dienas dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 3 pp.

29. nov., plkst. 3 pp. I adventa dievkalpojums.

Māc. K. Avotiņš (1174 West 13 Ave., Vancouver, B. C.).

Vankuveras latviešu draudzei 8. novembrī, pl. 5 p.p. dievkalpojums Redeemer baznīcā, 8. avenijas un Pdince Edward ielas krustojumā.

Kristīta: Rita Gundega Ausma Reinholda, Mārtiņa Alfrēda un Ērikas Alvīnes meita.

Māc. Fr. H. Ruperis, 159 Maryland St. Winnipeg, tel. 35463. **Vinipegas** latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbroke ielu stūrī.

Svētdien, 8. nov., plkts. 2 pp.

KANADĀ IR PARADUMS ATZĪMĒT VARONU PIEMINAS DIENU 11. NOVEMBRĪ

Visā Kanadā, kā arī daudzās citās zemēs, ir paradums 11. novembrī atcerēties tos, kas samaksājuši ar savām dzīvībām par brīvību kā Pirmā, tā Otrā Pasaules karā. Varoņu Piemiņas diena Kanadā nav oficiālā svinamdiena, bet Kanadā ir paradums šo dienu atzīmēt ar divu minūšu klusuma brīdi pulkstens 11 priekšpusdienā, atceroties kritušos. 1918. gada 11. novembrī izbeidzās Pirmais Pasaules karš, kad karojošās puses parakstīja pamieru. Varoņu Piemiņas dienas atzīmēšana 11. novembrī ir tā iesakņojusies tautas dzīvē, ka pēc Otrā Pasaules kara izbeigšanās šīs dienas atzīmēšana 11. novembrī nav grozīta. Varoņu piemiņas nozīme ir palikusi pastāvīga pēc abiem pasaules kariem.

TAS ARĪ IR PARADUMS

lielajam vairumam Kanadas pilsoņu, kas dzīvo no viena krasta līdz otram, algas dienās noguldīt daļu savas naudas

THE CANADIAN BANK OF COMMERCE
KRĀJKONTOS
Atverot krājkontu Jums jāievēro 4 galvenie noteikumi:
1) Jūsu nauda glabājās drošībā; 2) Jūs saņemat procentus par jūsu noguldījumiem; 3) Jums ir iespēja kārtot jūsu maksājumus ar čekiem; 4) Jums ir iespēja ietaupīt līdzekļus eksistences nodrošināšanai.
Iegriezieties mūsu tuvākā nodaļā un atveriet krājkontu jau šodien
The Canadian Bank of Commerce

UZMANĪBU! UZMANĪBU!
JAUNA ADRESE:
ELLEN PĒTERSONE
MODES SALONS
63 SherWood Ave
(3. pietura aiz Eglinton pa Yonge)
Tel. HU 8-4119

NAMSAIMNIEKI!
Nodrošiniet sevi ar oglēm, piepildot apcirkņus par
PAZEMINĀTĀM VASARAS CENĀM
un uz jums izdevīgiem
EARLSCOURT FUELS
firmas maksāšanas noteikumiem.
Ar mazu iemaksu — maksāšanas termiņi sadalīti 9 mēnešos.
Krājumā visu šķirņu ogles, ieskaitot slaveno Reading Antracite
UZSTĀDĀM ELĻAS APKURES IERĪCES UZ NOMAKSU un NOSLĒDZAM ELĻAS PIEGĀDES LĪGUMUS NĀK. SEZONAI
Pasūtinājumus pieņem un tuvāku informāciju latviešu valodā sniedz pārstāvis
K. JANDAVS
no pl. 7 rītā līdz 2 dienā, tel. LY 4532
Vakarā no plkst. 6 — 10, tel. MU 2554

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 HURON ST., TORONTO. ONT., CANADA
Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ .....
līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss .....
.....
Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ .....
..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts .....
ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn.; $4.50 par 3 mēn.; $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par 1 gadu.
Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāct, 101 Brightwater Court Brooklyn 35, N.Y., U.S.A. Tel. NI 8-9369

ERNEST RIDOUT REAL ESTATE LIMITED

HEAD OFFICE
1172 BAY STREET
PRincess 5761
TORONTO

APBŪVES GABALI

CHURCHILL AVE — YONGE ST., piemēroti bungalovu būvēm; iela, ūdens un elektrība pieejami. Apbūves gabalu izmēri: 70' reiz 297'; 100' reiz 297"; 75' reiz 150'. Cena $35.00 līdz $40.00 pēdā. Būvuzņēmēju termiņi nomaksai

LAKE SIMCOE — No. 12. HIGHWAYS
400 akru farma (piensaimniecības — lopkopības), 79 jūdzes no Toronto; 2 dzīvojamās ēkas, kūts un 3 citas ēkas, dīķis, elektrība, ūdens. Traktors un citas lauksaimniecības mašīnas. Gadījuma pirkums — zema cena. Pilna cena $18.500. Iemaksa pēc vienošanās

ROSSEAU LAKE — MUSKOKA
200 akru farma, apm. 135 jūdzes no Toronto; dzīvojamā ēka, kūts, garāža, elektrība, ūdens. Piemērota lopkopībai. Kaimiņos latvieši. Pilna cena $6.000. Iemaksa $1.000 — $2.000

ROSSEAU LAKE — MUSKOKA
300 akru farma. 240 akru mežs, dzīvojamā ēka un kūts. Pilna cena $4.000

DĀRZU ZEME
$6.000 16 akru dārzu zeme, apm. 21 jūdzes no Toronto pie Nr. 2A Highwaya, Pickeringa. Ērta autobusa satiksme ar Toronto. Zeme piemērota dārzniecībai, vistkopībai utt.

Tuvākas informācijas saņemšanai par dzīvojamām mājām Toronto un Hamiltonā zvaniet jūsu latviešu pārstāvim

Katra māja fotografēta. — Ērta māju apskate un informācija bez laika zaudējumiem. — Izmantojiet RIDOUT foto reģistrāciju

TAUPIET $$$$$

PĒRCIET MĪKSTĀS MĒBELES PIE **FILIPA**

PHILLIPS CHESTERFIELD MFG. izgatavo mēbeles un pārdod tieši pircējiem bez aģentu starpniecības un jūs ietaupāt līdz 50%

CENA NO **$39.95** UZ AUGŠU

Mūsu ilggadīgā prakse ir CHESTERFIELD-BEDS, lietojamas dienā un naktī

PHILLIPS CHESTERFIELD MFG.
953 Dundas St. W. — Toronto — Tel. EM 3-1611

Kuru ellas apkuri labāk pirkt?
RUDOLF HEATING, tel. JU 1594,
dos jums atbildi. Laipna apkalpošana 24 stundas dienā
(446)

LATVIEŠU
PĀRTIKAS PREČU TIRGOTAVA
atvērta līdz plkst. 8 vakaros
WIDMER GROCERY
10 WIDMER STR., Toronto. Tel.: EM 6-2434
Divi bloki austrumos no Spadina Ave, pie King ielas
A. KŪLAINIS & I. JANKOVSKIS

BAUDI

Player's "MILD"

MAIGĀKĀS UN GARŠĪGĀKĀS CIGARETES

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBA un
TORONTO LATVIEŠU SPORTA KLUBS rīko
MĀRTIŅU BALLI
AR JAUTRU PROGRAMMU
6. novembrī, plkst. 20.00, 1084 Queen St. W.
BUFETE. — ZOSS CEPETIS AR SKĀBIEM KĀPOSTIEM UN STIPRIEM DZĒRIENIEM
RĪKOTĀJI

DV TEĀTRA KANADĀ
VIESIZRĀDE ST. CATHARINES
E. VULFA LUGA
„Svētki Skangalē"
svētdien, š. g. 8. novembrī, pl. 14.00, 43 Facer St.
Ieeja $1.50, $1.25 un $1.00
Skolēniem puscena, kara invalidiem un bērniem līdz 10 g. brīva. Biļetes iepriekšpārdošanā pie E. Saksa 83 Louise St.
(477) DV ST. CATH. NODAĻA

VIENĪGAIS LATVIEŠU VEIKALS TORONTO, KUR DABŪJAMI:

- miežu putraimi,
- smalkie un rupjie rudzu milti,
- rupji miežu milti,
- žāvēti zuši, tieši no latviešu zvejnieka

Visbāgātīgākā izvēlē eiropejiskas gaumes pārtikas preces, desas, zivju konservi, skābi gurķi, dažādu eiropiešu maiznieku maizes un cepumi. Pašu skābēti kāposti.

MĀRTIŅOS — ZOSIS

ARTURS ANŠMITS
pārtikas preču tirgotava,
274 Parliament St., Toronto, Ont., tel EM 8-2361
Preces izsūta uz visām Kanadas pilsētām un provincēm ar dzelzceļu vai pa pastu (366)

Ko jūs iesāksit ar tūkstošiem...?

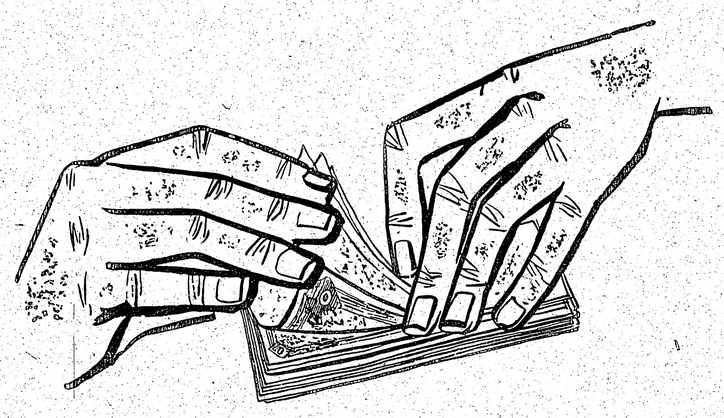

Jā — mēs domājam tūkstoš Kanadas dolaru! Skaiti tos...?

Jūsu sirds pukstētu klip-klap un jūs nevarētu pietiekami ātri pārnest mājās šo labo ziņu.

Jūs domātu, ka ir tūkstoš skaņu, kā sapņu pīpē. Vai tas tā nav?

Ikkatrs, ja vairāk padomātu par to... varētu sakrāt tūkstošiem dolaru, vai ievērojamu summu Kanadas krāšanas zīmēs.

...tāpēc.... jūs varat dabūt zīmes, dolaru pie dolara, mēnesi pēc mēneša savā kontā.

Ja jūs būtu sākuši krāt 56c dienā, sākot ar pirmo seriju Kanadas krāšanas zīmēs, jums jau šodien būtu tūkstoš dolaru un pat vairāk.

Daudzi no kanadiešiem to sākuši un turpina darīt arī uz priekšu.

8TH SERIES
Pilnas 3¾% katru gadu 12 gados

Jaunās 8. serijas Kanadas krāšanas zīmes jau dabūjamas; tās uzvedīs jūs uz tūkstoš dolaru ceļa, tās jūs varat dabūt par skaidru naudu vai arī uz nomaksu, atkarā no jūsu spējām.

Caur jūsu banku, aģentu, vai arī darba vietas algas krāšanas plānu

CANADA SAVINGS BONDS

Vienmēr iekasējams 100c par dolaru + procenti, katrā bankā

PĀRDOŠANĀ JAU AR 19. OKTOBRI

PUĶU SALONS
IRIS
588 Bloor St. W. Toronto. Tel. ME 5665
Gaumīgi ziedu sakārtojumi līgavām un citiem gadījumiem
Orchidejas, gardīnijas, rozes utt.
Palmas, ziedoši stādi par pazeminātām cenām no pašu siltumnīcām
Telefoniskus pasūtinājumus, pieteitkus līdz pl. 2. izpildām pasūtinājuma nodošanas dienā
A. OZOLIŅA-ZVIRBULE un Co

PĀRDODAMAS MĀJAS

DANFORTH — PAPE. Atsevišķa mūra māja, 8 ist. 3 stāvos, trīs virtuves, garāžas iespējas. Pilna cena $15.300, iemaksa $5.300

DANFORTH — LOGAN. Solida kieģeļu pusmāja, 8 ist., trīs virt. cietkoka grīdas, ūdens apkure. Pilna cena $13.300, iemaksa, $4.300

ALFRED BORK
HA 7662. Zv. katrā laikā, runā vāciski un krieviski
K. WILES REAL ESTATE

VĪNS AIZDZEN, BET ARĪ RADA RŪPES

Kur gan vēl labāk un skaistāk prot izvērtēt vīna labās īpašības, kā latīņu zemēs? Vai tas būtu karstasinīgais spānietis vai galantais francūzis, vai arī dižciltīgo romiešu pēnācējs — itālietis, — ikviens no tiem ir liels vīna mākslā, un dzīvi bez vīna lāses spētu tikai nožēlot. Nevienam nekad nav nācis prātā pārmest tiem pārmērības vīna lietošanā, un tāds nepiederīgs vārds kā „dzērājs" šajās zemēs nav pazīstams..

Pēdējā laikā tomēr daudz kas mainījies. Saldajā vīna kausā iemetusies neviena vien rūgtāka pile. Pēc statistikas datiem visvairāk alkoholiķu ir ASV ar 3,9 proc., tad nāk Francija ar 2,8 proc. Itālija ieņem trešo vietu ar 0,5 proc. (Protams, ka krievu un baltiešu tautas nav ieskaitītas.)

Par ASV nebūtu daudz ko brīnīties, bet Francijas noslīdēšana tik zemu liek daudz ko padomāt. Nav šaubu, ka Francijā jau sen dzer daudz vairāk nekā tas būtu pieļaujams, kas ļoti launi ietekmējis visu tautu. To sevišķi spilgti pieredzējām Otrā Pasaules karā, kurā Francijas sakaušanu ļoti jūtami paātrināja alkohola plūdi.

Francijai jau no seniem laikiem pieder pirmā vieta vīna ražotāju la ražošanas un tirdzniecības pārzemju starpā. No vīna un alkoholiek piektā daļa no visiem Francijas iedzīvotājiem. Firmas, kuras pārvalda alkohola tirdzniecību, maksā valstij vairāk kā 50 biljonu franku nodokļu gadā, un to milzu kapitāli nosaka lielā mērā valdības politiku. Prese nedrīkst daudz ko pārmest par pārmērīgu alkohola lietošanu, jo var pazaudēt ienākumus par milzu sludinājumiem. Arī ministriem jāuzmanās, jo, piem., ministrim M. Petit bija jāatkāpjas tikai tāpēc, ka viņš bija nostājies pret alkohola lielrūpniekiem.

Tā nu Francija nonākusi tiktāl, ka izdevumi par slimnīcām, sociālo palīdzību, zaudētām darba stundām, nelaimes gadījumiem u.t.t., kuŗus radījusi alkohola iedarbība, triskārtīgi pārsniedz nodokļu ienākumus. Franču valdība ir arī spiesta uzpirkt visu alkohola pārpalikumu un maksāt par to pienācīgu cenu, lai ražotāji neizputētu, un pēc tam to vienkārši izliet. Bija mēģinājums alkoholu piejaukt benzīnam, bet motoriem tāds jaukums nepatika. Tāpat neizdevās paaugstināt armijā puslitra vīna dienas devu uz 3/4 litriem, jo veselības ministrija nostājās arī pret to.

Vienīgie panākumi bijuši eksporta palielināšanā, jo uz Kameruna viņ izvests 1950. gadā sešas reizes vairāk alkohola kā 1938. gadā.

Tā tagad Francija dzer savu saldo un reibīgo sulu, un vienīgās rūpes tai sagādā atbrīvošanās no pārpalikuma.

KATOĻTICĪGO SKOLAS JAPĀNĀ

Japānā pašreiz darbojas 197 katoļu skolas ar 56.336 skolēniem, no kuŗiem 7.264 ir katoļticīgi, ziņo nacionālā katoļu komiteja.

FREEMAN'A
TĒRPU IZNOMĀŠANAS UZŅĒMUMS
iznomā
PILNĪGUS KAZU TĒRPUS VĪRIEŠIEM UN SIEVIETĒM
Zemākās cenas visā pilsētā

256 College St., KI 0991, pie Wellesley
556 Yonge St., KI 3270 pie Spadina
Toronto

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

Apkārt zemes lodei

● Lielbritaniju pārņēmis uztraucoši liels prostitūcijas un seksuālo noziegumu vilnis. Cīņai pret to tagad gatavojas Čerčila valdība, un jau vairākas reizes apspriedusies ar Skotlandjardu. Briti pieraduši uz prostitūciju un tamlīdzīgām „palaidnībām" skatīties ar piemiegtu aci, bet pārkāpumu nenormāli straujā pieaugšana spiež šo paradumu grozīt.

Pēc policijas aptuvena aprēķina Londonā vien ir ap 10.000 prostistuēto un par seksuāliem pārkāpumiem sodīto skaits vienā gadā pārsniedz jau 5000 personu.

Pret prostituētām policija cīnās laiku pa laikam tās arestējot un sodot ar 2 mārc. naudas sodu. Lielāku sodu uzlikt nepieļauj likums. Prostitūtētās šo sodu labprātīgi maksā, uzskatot kā zināmu „ienākuma nodokli." Morāliskās akcijas kampaņā ietelp 4 p.:

1) stingrāka policijas akcija pret ielas staigulēm; 2) „telefona meitenu" loka iznīdēšana; 3) sadarbība pārvalžu starpā, jo daudzi „pilsētas tēvi" ir ar „neatkarīgiem" ieskatiem attiecībā pret prostitūciju un homoseksuālismu; 4) sīku policijas reģistrāciju un izziņas par fotografisko modeļu aģentūrām, masāžas klīnikām un „vientuļo siržu" klubiem.

● Filmu zvaigznei Āvai Gārdnerei iznākušās nesaskaņa ar vīru Franku Sinatru. Viņa apmeklējusi jau advokātu un paredzama laulības šķiršanas prāva. Pēdējais incidents notika īsi pirms Sinatra pieņēma angažementu Las Vegas, uz kurieni skaistā Ava atteicās sekot, aizbraucot uz Palm Springu.

● Parīzē sensāciju kārajiem pilsoņiem paputējusi izdevība noklausīties intriģējošo Paulīnes Dubinsones apsūdzību. Pēdējā tikai dažas stundas pirms aizvešanas uz tiesu pārgriezusi rokas asins vadus, aiz lielā asins zuduma zaudējusi samaņu, un būs ilgāku laiku rūpīgi kopjama.

26 gadus vecā skaistule labprāt ieredzēja pielūdzējus, par kuŗiem tai bija labi garš saraksts. Neskatoties uz to, viņa „no pirmā skata" iemīlējās atlētiskajā studiju biedrā Bailijā. Abi bija iemīlējušies un arī apprecējās, bet laulībā trūka sakaņas, un kad skaistā Paulīne neievēroja viņa pēdējo brīdinājumu, Bailijs pārtrauca ar viņu kopdzīvi. 18 mēnešus vēlāk Paulīne atkal sastapās ar savu vīru, kuŗš bija jau atdevis savu sirdi kādai mākslas studentei. Paulīne nekavējoties iegādājās revolveri un nākošā dienā Feliksu Bailiju atrada guļamistabā, trim lodēm caururbtu, bet Paulīne gulēja nesamaņā virtuvē ar gāzes vadu mutē. Paulīnes tēvs, labi situēts tirgonis, nogāzējās pats, saņemot ziņu par savas mīlotās meitas arestu. Tas bija 1951. gada martā.

Kad skaistajai un tik daudzu pielūgtajai Paulīnei nu bija jāsēžas uz apsūdzēto sola, viņa vēlreiz likusi sensāciju kārajiem pagaidīt, tāpat kā neskaitāmas reizes likusi veltīgi izgaidīties saviem daudzajiem pielūdzējiem.

● Jau no bērnības Robertam Korbertam Oksridžā, Ont., trūkusi tēva vadošā roka, jo pēdējais nomiris zēnam nesasniedzot otro dzīvības gadu. Māte dēlēnu ne visai mīlējusi un stāstījusi zēnam, ka tēvs viņai nepaticis un pat riebies. Audzināšana tāpēc arī aizgājusi uz nepareiziem ceļiem, un rezultātā jauneklis nevarējis pat darbā noturēties. Arī vecākais brālis viņu neieredzējis un dzinis prom no mājām. Tādēļ Roders par dzīvi neko nebēdājis un kādreiz pat ieņēmis 30 miega zāļu tabletes, lai izbeigtu savu nevienam nevajadzīgo dzīvību. Kad māte to pamanījusi un vēl laikus viņu izglābusi, viņš nebeidzis par to pārmest. Kad vecākais brālis ieteicis Rodžeram pameklēt kaut kur citur" dzīves vietu, Rodžers paņēmis šauteni un brālī nošāvis. Māte, izdzirdot šāvienu, domājusi, ka vecākais dēls izdarījis pašnāvību, bet iesteidzoties istabā ieraudzījusi Rodžeru dauzot ar laidni brāļa galvu. Rodžers uzkliedzis mātei, ka arī viņu nogalinās, kāpēc tā izbailēs aizbēgusi. Aizstāvim nebijis daudz ko teikt, viņš tikai norādījis, ka visa nelaimes sakne slēpjoties traģiskajā ģimenes dzīvē un nejēdzīgajā audzināšanā, kuŗai par upuri kritusi brāļa dzīvība, kā arī sabojātā visa turpmākā dzīve jauneklim.

Pats vainīgais paskaidrojis, ka negribējis nonāvēt, bet tikai sagādāt brālim ciešanas, tāpat kā tas sagādājis viņam.

Chartered Trust Company
REAL ESTATE DEPARTAMENT
34 King St. W. Toronto, Ont. PR 1561
FILIĀLE: 20 ST. CLAIR W.

- Pērkam un pārdodam mājas
- Paši sagādājam obligācijas
- Daudzi ir mūsu klienti
- Uzticība ir mūsu mērķis

Zvanīt F. C. ALLEN'S
Tel. dienā PR 1561, vakaros ME 8765